

Kulturní
a společenský
zpravodaj pro obce
Chválenice, Želčany
a Chouzovy

CHVÁLENICKÝ TROJLÍSTEK

Červenec
2018

Ročník IV., Číslo 9.

Vydává Obecní úřad Chválenice • Chválenice č. p. 21, 33205 Chválenice • telefon: 377992121 • web: <http://www.chvalenice.cz/>
email redakce: chvalenicky.trojlistek@gmail.com • registrace MK ČR: E 17268

V PRŮBĚHU REKONSTRUKCE OBCE

Vážení spoluobčané,

v těchto letních dnech mi dovoluji se s Vámi podělit o novinky v dění v naší obci.

Nejprve bych zrekapituloval průběh výstavby splaškové kanalizace a čistírny odpadních vod (dále jen ČOV), pohovořím o opravě dešťové kanalizace kolem silnice I/20, opravě rozvodů elektřiny a výstavbě nového veřejného osvětlení v obci Chválenice. Zmíním pár slov k rekonstrukci společenských prostor v kulturním zařízení v Želčanech, shrnu projekční přípravu etapy č. 2 odkanalizování naší obce. Upozorním na přípravu změny č. 2 Územního plánu Obce Chválenice a závěrem se zastavím u problematiky odpadového hospodářství.

Průběh výstavby splaškové kanalizace a ČOV + oprava dešťové kanalizace kolem silnice I/20

Dozajisté jste si již všichni všimli čilého pracovního ruchu v obci Chválenice. Díky tomu, že je *jeden dodavatel stavebních prací* (jak pro splaškovou kanalizaci, tak pro opravu dešťové kanalizace) a to **spol. Streicher spol. s r.o.**, tak má stavební tempo až neuvěřitelné obrátky. Předem deklarované termíny, ač šibeniční, se zhotoviteli daří plnit, a to i s drobným předstihem.

Zároveň díky vřelému přístupu zhotovitele se daří většina inženýrských sítí ukládat mimo těleso silnice I/20 a tím pádem šetřit obecní prostředky. Na vysvětlenou uvádím, ukládá-li obec, či jiná osoba sítě do komunikace, vyžaduje Ředitelství silnic a dálnic ČR nemalé náhrady za věčná břemena.

Jedna z Rusalek při letošním dětském dni ve Chválenicích: dětský den proběhl 16. června kolem rybníka pod lesem, na sousední louce a na bývalé střelnici pod Farskou skálou. Akce byla tradičně zakončena koupáním v pění. (js)

Nyní se stavba u silnice I/20 přesouvá do poslední etapy. V této závěrečné fázi se stavba dotkne úseku od spodní části bytůvek až k Řezníčkům. Dokončení poslední etapy se předpokládá do konce července tohoto roku. V této fázi stavby *dojde k uzavření silnice III/18329, tzv. Borecké a k uzavření 2 výjezdů z místních komunikací na silnici I/20 nad zastávkou autobusu „Garáže ČSAD“.*

Po dokončení stavebních prací kolem silnice I/20 se stavební činnost přesune na silnici ve správě SÚS PK (tzn. na „Boreckou“ a na cestu na Nezabavětice).

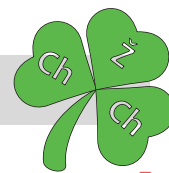
V průběhu měsíce července nastoupí společnost SWIETELSKÝ STAVEBNÍ, S.R.O. a zahájí v celém průběhu silnice I/20 *opravu obručníků*, kdy se předpokládá jejich výměna v rozsahu cca 90 %. Následovat bude *obnova asfaltových vrstev*. Úprava povrchů silnice I/20 bude pravděpodobně dokončena do konce září roku 2018. Následovat bude *výstavba a oprava chodníků*.

Jak si již někteří z Vás všimli, současně se stavbou páteřních stok probíhá již i *zhotovování veřejných částí kanalizačních přípojek*. Projektové dokumentace na kanalizační přípojky jsou již hotovy a občanům budou proti podpisu předávacího protokolu předávány v srpnu tohoto roku. Stavební práce na ČOV jsou taktéž v plném proudu. Již jsou z části vybetonované podzemní nádrže. Do konce července budou

Pokračování na str. 2

Práce na silnici I/20 ve Chválenicích

V PRŮBĚHU REKONSTRUKCE NAŠICH VSÍ

betonáže ukončeny a zhotovitel provede veškeré předepsané zkoušky. Předpokládaný termín *zahájení zkušebního provozu na ČOV* je stanoven na 1. prosince roku 2018. Za zmínku určitě stojí, že Obci Chválenice se z *dotlačního programu Plzeňského kraje* podařilo získat dotaci na kofinancování výstavby splaškové kanalizace a ČOV, ve výši 5 000 000,- Kč.

Projekční příprava etapy č. 2 na odkanalizování obce

V květnu tohoto roku byla s projekční kanceláří *PROVOD inženýrská spol. s r.o.* uzavřena smlouva na dodávku jednostupňové projektové dokumentace na vydání stavebního povolení. Do této projekční přípravy jsou zahrnuty veškeré novostavby za koštem, novostavby u cesty na Nezvěstice a novostavby v Želčanech. V současné době probíhá diskuse se soukromými majiteli pozemků, přes které má nová kanalizace vést. Nevzniknou-li komplikace při majetkoprávním jednání, bude projektová dokumentace hotova do konce letošního roku. Následovat budou vyjadřování dotčených orgánů k projektové dokumentaci a na závěr samotná žádost o stavební povolení. Tyto kroky nejsou závislé na vůli obce a nelze tedy deklarovat nějaký termín.

Rekonstrukce rozvodů nízkého napětí v obci Chválenice

Vítězem výběrového řízení na *opravu rozvodů elektřiny*, které uspořádala společnost *ČEZ Distribuce, a.s.* se stala společnost *SEG s.r.o.* Při opravě rozvodů nízkého napětí bude Obec Chválenice provádět výstavbu nového veřejného osvětlení. Výběrové řízení na tuto zakázku vyhrála společnost *VIVA elektro*. Samotná stavba se z důvodu koordinace výstavby splaškové kanalizace a rozvodů nízkého napětí rozdělí na 2 etapy. *1. etapa* zahrne kabelizaci úseku kolem silnice I/20 a její realizace je plánována na letní měsíce roku 2018, zbytek obce bude postaven v průběhu jara roku 2019. Na *výstavbu veřejného osvětlení* v obci Chválenice získala obec z Plzeňského kraje dotaci ve výši 450 000,- Kč.

Kulturní zařízení v Želčanech

Na tento, již delší dobu připravovaný projekt na opravu společenských prostor v kulturním zařízení v Želčanech, se nám podařilo sehnat další dotační prostředky. Dotaci nám na základě naší žádosti přidělilo *zastupitelstvo Plzeňského kraje*. Výše této dotace je 300 000,- Kč. Na půdě obce jsme se dohodli na *kompletní opravě sálu*. Předsálí (výčep) bude prozatím ponechán bez zásahu. Nyní se připravují podklady pro vypsání výběrového řízení na zhotovitele stavebních prací, samotnou realizaci oprav chceme provést záhy.

Změna č. 2 Územního plánu Obce Chválenice

V červenci proběhla schůzka s pořizovatelkou *Územního plánu Obce Chválenice*. Ze schůzky vyplynul požadavek na sepsání osnovy požadavků, které by měly být předmětem změny. Žádám Vás, máte-li nějaké návrhy, náměty na změnu územního plánu, doručte je, prosím, do konce července roku 2018 v písemné podobě na *OU Chválenice*. Zároveň upozorňuji, že existuje možnost, že všem námětům nebude vyhověno. Důvod zamítavého stanoviska může být buď na půdě obce, nebo záporné vyjádření dotčených orgánů.

Odpadové hospodářství

Na jaře letošního roku proběhl *svoz nebezpečného a velkoobjemového komunálního odpadu*. Někteří občané pojali svoz objemného komunálního odpadu jako možnost uklidit si letitý nepořádek ve svých nemovitostech

(do kontejneru byly umístěny nerozebrané skříně, postele, pohovky). Takto naplněný kontejner je z poloviny plný vzduchu, což má za následek snižování využitelnosti kontejneru. Zároveň byla v některých kontejnerech objevena vysloužilá elektronika (televize nevyjímaje), která měla své místo o týden dříve ve sběru nebezpečného odpadu. Z výše popsaných důvodů jsme nuceni *upravit systém svozu velkoobjemového komunálního odpadu*. Předpokládáme, že v jednotlivých vsích budou kontejnery přistaveny v určený den a danou hodinu. Samotné ukládání odpadu do kontejneru bude pod dohledem obecního zaměstnance.

Obec z důvodu stále *narůstajícího množství plastového odpadu* uvažuje o změně systému svozu této složky komunálního odpadu. Zjistili jsme, že některé stavební firmy pojaly naše kontejnery jako vhodné nádoby pro svůj odpad vzniklý při podnikatelské činnosti. Nabízí se *možnost pytlového svozu*, kdy každý vlastník nemovitosti obdrží od obce po zaplacení poplatku za komunální odpad určitý počet pytlů, které bude plnit ve své domácnosti. Ve stanovené dny je umístí před svoji nemovitost a svozová firma je odveze. Žluté kontejnery na plast by v tomto případě zmizeli ze svých stanovišť. Bližší informace k této změně se dozvíte v předstihu před samotným zavedením této změny.

Zároveň si musím povzdychnout nad *fungováním shromaždiště bioodpadu na Jasance*. Nejenže tam někteří občané vyvážejí vysloužilý nábytek. Bohužel, občas se objevují nevysypané igelitové pytle plné posekané trávy a o květnících a jiných plastových nádobách určených k pěstování ani nemluvíme. Bohužel, toto počínání zvyšuje náklady na úklid shromaždiště i na samotnou likvidaci bioodpadu. Vězte, obec toto počínání dotovat nechce.

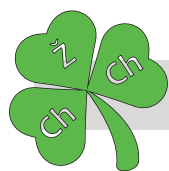
Žádám Vás tímto, dodržujte pravidla shromaždiště, neukládejte tam materiál, který tam nepatří a snažte se třídit dřevní a travní hmotu odděleně.

V závěru mého příspěvku mi dovoluje vyjádřit poděkování všem těm, kteří se podíleli svojí aktivní účastí na akci *Uklidíme Česko, uklidíme Chválenice*. Velké poděkování zasluhuje i ti, kteří se podíleli na *přípravě a organizování dětského dne*. Cením si, všech, kterým není jedno, jak vypadá životní prostředí a samotný život obce. Děkuji Vám všem za pokoru, s kterou přistupujete ke stavebním činnostem v obci a ke zhoršeným podmínkám pro život. Přeji Vám báječné letní dny. **Pavel KVIDERA**

Z PLÁNOVANÝCH LETNÍCH AKCÍ VE CHVÁLENICÍCH

7.–9. 9. 2018 Hřiště ve Chválenicích I. chválenická olympiáda a letní kino (sportovní odpoledne pro všechny generace zakončené večerním promítáním)

14. 9. 2018 Klubovna v Želčanech Veřejné zasedání zastupitelstva obce (od 20 hodin)

ÚSPĚCHY CHVÁLENICKÝCH CHOVATELŮ

Vážení čtenáři, dne 9. 3. 2018 se v Želčanech konala **Výroční členská schůze Základní organizace Českého svazu chovatelů Chválenice**. Této schůzi se zúčastnili zástupci přátelských chovatelských organizací z regionu i mimo region, zástupci oblastního výboru, zástupci **SDH Želčany** a v neposlední míře i zástupci **Obecního úřadu Chválenice**.

Tato schůze nebyla jen bilančním hodnocením loňského roku, ale i hodnocením uplynulého pětiletého funkčního bývalého výboru organizace. Naši členové již tradičně vystavují na pořádaných výstavách v regionu i mimo něj, výstavách regionálních a dlouhodobě i na výstavách celostátních, které probíhají již tradičně na výstavišti v Lysé nad Labem. Na všech výstavách obsazují exponáty přední místa, zí-

dobí. Byl zvolen nový výbor v téměř stejném složení. Funkce ve výboru organizace se bohužel vzdal ze zdravotních důvodů náš dlouhodobý přední chovatel holubů, drůbeže a králíků, jeden se zakládajících členů chválenické organizace přítel Jar. Holeček, který se v letošním roce dožil úctyhodných 87 let, k čemuž mu dodatečně všichni členové organizace přejí všechno nej... Jmenovaný dlouhá léta pracoval

Zakladatel chválenické organizace Jaroslav Holeček

jako funkcionář ve výboru základní organizace, jako předseda oblastního výboru a i jako člen **Ústředního výboru Českého svazu chovatelů** a na proběhlé výroční schůzi byl odměněn malou pozorností a poděkováním všech přítomných chovatelů.

Chovatelský rok našich členů je v plném proudu a již za několik týdnů započne koloběh výstav v okolních organizacích a organizacích mimo oblast. V průběhu září začneme připravovat **Krajskou soutěžní přehlídku viandotek** spojenou se **Speciální klubovou výstavou vlašek** s mezinárodní účastí, která proběhne 1.12.2018 v chovatelském areálu v Nezvěsticích, následuje **Celostátní výstava v Lysé nad Labem** ve dnech 23. – 25.11. 2018 a **Oblastní soutěžní přehlídka** ve dnech 8. a 9. prosince v Plzni na Doubavce. Velkou pozornost budeme věnovat i naší tradiční výstavě, která proběhne závěrem ledna roku příštího v Želčanech. Na všechny výstavy v okolí a zejména na výstavy pořádané našimi členy si dovoluujeme pozvat celou čtenářskou veřejnost k prožití krásných zážitků a poznatků s pestrostí chovaných a vystavovaných zvířat a příjemnému posezení s ostatními účastníky.

S přáním příjemného prožití dovolenkového období a
Chovu zdar!

Pavel KOVAŘÍK

Z chovu Jiřího Sudy

skávají čestné ceny a vítězné poháry. Již tradičně se naše organizace zúčastňuje **Oblastní soutěžní přehlídky** a v posledních pěti letech jsme v této soutěži obsadili dvakrát druhé místo, třikrát jsme zvítězili, což dokazuje kvalitu vystavovaných zvířat.

Nad rámec výstav v České republice se přátelé Holeček, Suda a Turek zúčastnili ve dnech 13. – 15.1.2015 **28. Evropské výstavy ve francouzských Métách**, vystavované expozice obdržely vysoké bodové hodnocení a velice kladně reprezentovaly naši organizaci, obec Chválenice, ale i celou naši republiku. V letošním roce se opět evropská výstava uskuteční, 29. ročník proběhne ve dnech 9. – 11.11.2018 v dánském Herningu a doufám, že i tohoto ročníku se naši členové zúčastní.

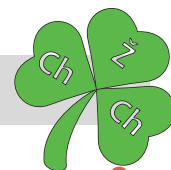
Naši členové chovají a vystavují holuby různých plemen a barevných rázů, drůbež vodní, hrabavou velkou, zdobnělou i původní zakrslou v různých barevných rázech a neposlední míře i králíky od velkých až po zakrslá plemena.

Jak jsem se již zmínil, tato schůze byla spojena i s **volbou výboru** na další opět pětileté funkční ob-

VÝZVA K VÝROČÍ SDH ŽELČANY

SDH Želčany oslaví v roce 2019 devadesáté výročí od svého vzniku. Hledáme při této příležitosti jakákoliv svědectví z historie sboru. Obzvláště bychom chtěli naše čtenáře požádat o fotografie a osobní vzpomínky, které bychom rádi shromáždili a zveřejnili. Chystáme totiž k výročí želčanského sboru mimo jiné vzpomínkovou publikaci. Všem čtenářům za pomoc děkujeme.

LETOŠNÍ JARO U CHVÁLENICKÝCH ŠKOLÁKŮ

Oslava dne maminek v podání dětí ze školky

V naší mateřské škole je již tradicí uspořádat oslavu ke *Dni maminek*. A jelikož chceme, aby si toto sváteční odpoledne maminky náležitě užily, uspořádali jsme hravé odpoledne. Maminky se dostavily pouze se svým školkou povinným dítětem, aby se mu nerušeně mohly cca 2 hodiny věnovat a nic je nerozptylovalo. Ne všechny to mají jednoduché, si ukrojit volný čas, jak z práce, tak například z péče o mladšího sourozence. Ale pochvala patří všem, jelikož si to dokázaly zařídit opravdu všechny zúčastněné. :-) A tak už nic nebránilo začít!!!

Vítací svolávací básničkou jsme se sešli v kroužku. Dali si ukázkou veršovaných rozcvíček a rozcvíček s písničkou. Když jsme se rozešli, zapřáhli jsme koníky (jako otěže jsme použili švihadla) a vydali se na cestu „*Okolo Třeboně*“. Koníky jsme pak odměnili piškotkem. Nevynechali jsme ani malé tanečky se zpěvy. „*Hnízdečka*“ s obručemi nás nechala lehce vydechnout. Děti ochotně radily maminkám s choreografií. :-) Abychom okusili, pokud možno, od všech aktivit trochu, zařadili jsme i výtvarné čarování se skvrnou. Principem byla spolupráce mamky

a dítěte, kdy obě společně držely jeden arch papíru a posílaly si vzájemně kapky tuše. Vzniklé originály mohli doma jakkoli dotvořit. Donesená díla byla vystavena v prostorách školy.

V neposlední řadě jsme se rozdělili tak, že v tělocvičně zůstali předškoláci a následovala ukázka toho, co se naučily v *kroužku flétniček*. Techniku hry si mohly

zkusit i mamky. My ostatní jsme se přesunuli do herny MŠ. Zde bylo připraveno kouzlo s papírovou květinou – vystřiženou, se složenými okvětními lístky jsme ji položili na hladinu vody a sledovali, co se stane – potopí se? rozkvetne?... Napětí by se dalo krájet. Poté, co jsme se zase sešli všichni, zarecitovaly děti maminkám přáníčko a obdarovaly je šperkem vlastní výroby.

Vše jsme zakončili čajem, buchtíčkou a ovocem. Občerstvení servírovaly maminkám děti. Děkujeme všem maminkám, že se zúčastnily a nenechaly se odradit našimi nápady:-) Z pohledu nás učitelky si to děti užívaly na celé čáře!!! :-) Jak často se jim poštěstí takto skotačit spolu s mamkou...

Krásné léto přeje za MŠ Mgr. Kateřina BARTOŇOVÁ

Chválenická školička ve druhém pololetí

Druhé pololetí v naší škole vyplnila spousta učení, projekty např. „*Velikonoce*“, „*Zimní olympiáda*“, „*Výročí ukončení II. světové války*“, „*Jaro*“, „*Ekosystémy*“, „*Dopravní výchova*“, „*Zdravověda*“ a další, díky nimž se žáci hravou formou dozvěděli spoustu informací, učili se pracovat s textem, encyklopediemi, internetem, a to samostatně i při skupinové práci. Vše

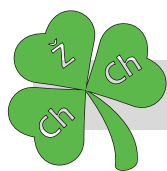
se jim v následujících školních letech bude hodit.

Navštívili jsme představení v divadle *Alfa*, vystoupení plzeňské filharmonie v *Plzeňském rozhlase* na téma lidové

písničky, trénovali jsme své schopnosti jízdy na kole na dopravním hřišti v Blovicích, učili jsme se s panem Barákem ze *záchranné služby zásady I. pomoci*, v *Techmania Science Centre* jsme kromě prohlídky expozice zhlédli naučný film, na farmě *KARLENKA* jsme se setkali s dravci –

Pokračování na straně 5

LETOŠNÍ JARO U CHVÁLENICKÝCH ŠKOLÁKŮ

Chválenická školička ve druhém pololetí

Pokračování ze strany 4 sovou a orly i loveckými psy a pozorovali jsme například laň a jelena nebo kozy.

V současnosti se snažíme dokázat, že jsme se po celý školní rok poctivě učili a při opakování očekáváme jen to nejlepší ohodnocení. Ještě nás však čeká závěrečný finiš,

a tak neusínáme, ale pracujeme na plné obrátky. Brzy nás čeká školní výlet, sportovní desetiboj, druhé kolo pěvecké soutěže, ale hlavně, po vysvědčení ...se blíží ty krásné dlouhé prázdniny...moc se všichni těšíme.

Mgr. Oldřiška JANEČKOVÁ

Poděkování za činnost naší školy a školky

Po celý školní rok jsme svědky aktivit ze strany naší školy a školky. Arci je to pro nás rodiče náročnější, děti zažívají řadu zajímavých (neučí se!) a přece přínosných aktivit. Návštěv muzeí, divadelní představení a obecně vzdělávacích aktivit je celá řada. I několik rodičů přiložilo ruku k dílu a ukazuje našim dětem krásy naší přírody, krajiny, pospolitosti a zručnosti.

Další aktivity jsou bohužel motivovány ztrátou vhodných příležitostí v naší současné krajině. Kde jsou ty časy, kdy se dalo koupat v každém rybníce, jezeře a nádrži.

Dnes se naše děti musí naučit plavat v krytém bazénu. Nicméně počínaje letošním rokem je plavecký výcvik povinný a hrazen v rámci školního vyučování.

Řada dalších aktivit probíhá v rámci školní družiny. Ať už se jedná o vzdělávací aktivity (jazyky) anebo obecně kulturní povědomí (kreslení, zpěv). A tradiční vyřazování školňáků je přímo třešnička na dortu!

Díky za ně patří celému kolektivu školy a školky obce Chválenice.

Ing. Tomáš KOUKOLÍČEK

TO BYLI CHVÁLENIČTÍ ŠKOLÁCI PŘED 100 LETY

Na tomto místě jsme pro vás vybrali několik fotografií chválenických školáků z let 1912–1934. Jsou to fotografie z doby, kdy končilo staré Rakousko-Uhersko a vznikla nová Československá republika. Změnila se i móda. Řídícím učitelem byl do roku 1932 Vil. Benedikt Breycha a později jeho syn Benedikt Breycha.

Nejstarší fotografie, kterou vám představujeme, pochází z let 1912–1913, tedy ještě z doby před vypuknutím první světové války. Učitelská dynastie Breychových tehdy vedla školu přesně sto let, od r. 1810.

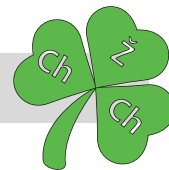

Školní výlet r. 1921

Rok 1935

CHVÁLENICE TŘ. IV. 1934-35.

ZASTAVENÍ U ŽELČANSKÝCH HASIČŮ

Uskutečněné a plánované akce SDH

OD POSLEDNÍHO VYDÁNÍ CHVÁLENICKÉHO TROJLÍSTKU USPOŘÁDALI HASIČI OPĚT SPOUSTY AKCÍ JAK PRO SVÉ ČLENY, TAK PRO ŠIROKOU VEŘEJNOST. RÁDA VÁS SEZNÁMÍM S TĚMI NEJZAJÍMAVĚJŠÍMI.

7. 4. 2018 se sešlo na čtyřicet lidíček z Chouzov a Želčan na akci *Uklízíme Česko* a opět sesbíralo spousty odpadků ve svém okolí. Je velice dobře, že se této akce účastní děti, které tak vidí, jak není hezké, když se válejí odpadky v přírodě a pevně věřím, že si z této akce vezmou příklad.

28. 4. 2018 se 21 želčanských mladých hasičů se svými vedoucími zúčastnilo první soutěže venku na hřišti konané na Chlumu. Oběma starším družstvům se nedařilo a skončili na 9. a 10. místě. Zato mladším se podařilo zvítězit v konkurenci dvaceti družstev.

Hned v pondělí po závodech už tu byla *májka*. Sešli se muži, kteří připravili strom k postavení a kupa dětí, které radostně zdobily špičku májky. Po jejím ozdobení následovalo vyzvednutí májky za pomoci techniky a mohla začít zábava. Celý večer se děti proháněly na návsí a dospělí opékali buřty a klábosili až do pozdních večerních hodin. Po půlnoci se mládež zvedla od ohně a šla psát nápisy na silnici a před domy dle staré tradice. Jen ti nejlepší zůstali hlídat májku až do rozbřesku.

Chouzovský rybník

V sobotu 5. 5. 2018 proběhl, nezvykle v tomto termínu bez deště, již 9. ročník dětské hasičské soutěže v požárním

útoku a zásahu se džberovou stříkačkou *CHOUZOVSÝ RYBNÍK*. Na závody si přijelo z okolních sborů změřit svoje síly na 15 družstev mladších žáků a 15 družstev starších žáků. Domáci starší žáci obsadili 3. místo za prvním Chlumem a druhým Letkovem. Želčanští mladší žáci obsadili v silné konkurenci 5. místo za 4. Dnešicemi, 3. Nebílovou, 2. Letkovem a prvním družstvem ze Žákavé.

Ploutef Fest

Sbor dobrovolných hasičů Želčany již poctnácté letos zorganizoval na rybníčku u silnice v Želčanech rybářské závody aneb *POLOTEF FEST*. Akce se

zúčastnilo celkem 30 rybářů převážně místních, z toho 11 dětí. Všechny děti si po závodech odnesly za odměnu sladkosti. První 3 nejúspěšnější rybáři pak pěkné ceny. Po skončení rybářských závodů začala netradiční zábava, jízda na obřích polystyrenech. Nevím, co děti bavilo více, či chytání ryb či plavba na polyesterech, která se samozřejmě neobešla bez nechtěného koupání v rybníce, když někdo neustál balanc na polystyrenu. Dá se říci, že si na této akci našel každý své. Po celou dobu rybářských závodů hrála všem muzika a bylo k zakoupení spousty dobrot od klobásek až po různé sladkosti.

Úspěch na krajském kole hry Plamen v Klatovech

Je to neskutečný úspěch. A opravdu stručněji neumím popsat nezapomenutelné zážitky, které jsme s dětmi za poslední dny zažili. Poprvé po deseti letech kdy bylo založeno první družstvo mla-

Pokračování na straně 7

ZASTAVENÍ U ŽELČANSKÝCH HASIČŮ

Uskutečněné a plánované akce SDH

Pokračování ze strany 6 dých hasičů v Želčanech se podařilo zvítězit jak družstvu mladších žáků, tak družstvu starších žáků na okresním kole hry *Plamen*, které se v letošním roce konalo ve dnech 2. a 3. června 2018 v Nepomuku. Všichni vítězové okresních kol následně postoupili a bojovali ve dnech 9.-10. června na krajském kole hry *Plamen* v Klatovech. Pro naše starší žáky to byla již 4. účast na krajském kole (2013 – Domažlice: 4. místo, 2015 – Trnová: 4. místo, 2017 – Tachov: 3. místo). Mladší děti po sérii druhých míst se konečně dočkaly a letos také postoupily na kraj.

2x Nepomuk – okresní kolo

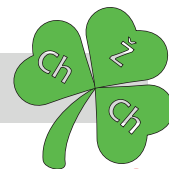
Na závody do Klatov na atletický stadion jsme vyrazili v sobotu v 6:15 hodin. Hned po příjezdu jsme se za prezentovali, postavili stan a lavičky a šlo se závodit. První disciplínou byla *štafeta CTIF*, po ní následoval *útok CTIF*, pak *štafeta 4x60m*, *štafeta požárních dvojic*, a nakonec se běžel branný závod. V 18 hodin jsme naše soutěžní klání prvního dne končili s tímto průběžným pořadím. Starší

žáci měli jisté 3. místo a museli v neděli zabojovali o 2. místo. Mladší žáci ztráceli pár bodů na 3. místo.

O všem v neděli rozhodla královská disciplína – *požární útok*. Starší žáci jako třetí nastupovali na provedení prvního pokusu požárního útoku. Děti zvládly požární útok excelentně a svým dosud nejlepším časem 21,71 s na nástřikové terče se ujaly vedení v této disciplíně. Měli jste vidět tu jejich spontánní radost po odběhnutí útoku a zjištění tak vynikajícího času, který se jim dosud nepovedlo zaběhnout. Když by pro nic víc, tak jen pro tento okamžik mi stojí za to děti trénovat. Ta radost těch dětí v tom okamžiku, to se prostě nedá popsat, to se musí zažít. Děti nastavily laťku pro všechny své soupeře hodně vysoko a dostaly je tak trochu pod tlak. Jejich největší konkurent Bystřice nad Úhlavou, se kterou bojovali o 2. místo, běžela až jako poslední a dala také velice dobrý čas 22,55s, ale stále horší než naše děti. Do druhých pokusů se šlo opět s velkým nasazením, ale bohužel nedotažení levého proudu způsobilo, že už jsme si svůj již tak vynikající čas nezlepšili. Naštěstí si ho nezlepšila ani Bystřice na Úhlavou a my jsme mohli oslavovat celkově 2. místo na kraji.

Ani mladší děti neměly v neděli svůj boj o 3. místo jednoduché. Ty naopak svůj první pokus trochu pokazily a při nastoupení do druhého pokusu musely být v polovině zastaveny, protože došlo k technické závadě, nefungovala časomíra a oni si musely znovu smotat hadice a znovu nastoupit na start. A světe div se, je to jako v pohádce, všechno ustálo a daly nejlepší čas požárního útoku 24,40s ze všech mladších dětí a to je také posunulo na celkově 3. místo na „kraji“. A tak naše víkendové klání na „kraji“ skončilo velkým úspěchem a **Pokračování na straně 8**

ZASTAVENÍ U ŽELČANSKÝCH HASIČŮ

Uskutečněné a plánované akce SDH

Pokračování ze strany 7 domů jsme odváželi všechny děti s poháry a ověšené medailemi.

PS: Když jsem dávala dětem přecíst svůj koncept příspěvku do Trojlístku, tak jsem se jich ptala, co by doplnily a oni odpověděly: „Největším naším zklamáním na kraji bylo zjištění, že vedoucí našich konkurentů Bystřice nad Úhlavou se nejmenuje „nervák Tom“, jak měl uvedeno na tričku a což vyjadřovalo

jeho svérázné chování, ale Luboš“. K dobru dávám ještě jednu krásnou informaci o tom, jakou chtěly naše děti odměnu. Celý víkend žadonily, aby mohly jít na nákupy do Tesca, a tak za odměnu, za tak skvělý výsledek jsme je v neděli odpoledne vzali do jejich Tesca. To prostě dospělý nevymyslí, to jsou myšlenky dětí a platí pořekadlo, jak málo stačí k dětské radosti. Jak jsou ty děti šťastné. Oni se prostě umí těšit jak z krásného umístění na soutěži, tak i z dalších maličkostí. Vezměme si od nich všichni příklad a naučme se radovat z maličkostí. Hezké prázdniny přeje Jana Škalová.

Zmíněné medaile z „kraje“ si vybojovaly a velkou pochvalu zasluhují tyto děti: Max Mašek, Kateřina Škalová, Aleš Hoffmann, Michal Vimr, Patrik Jendele, Jakub Navrátil, Linda Beranová, Jiří Kupka, Marcel Vimr, Vojtěch Kasl, Valentina Vimrová, Darinka Kupková, Tomáš Koukolíček, Magdaléna a Karolína Škalovi, Jakub Novotný, Ondřej a Vojtěch Škalovi, Jaroslav Jäger, Kristýna Šavelová. Závodní klán v Klatovech s dětmi absolvovali tito vedoucí: Jana a Richard Škalovi, Alena Kaslová a Milan Hoffmann.

Želčanské ženy na kraji v Plzni

Také muži a ženy pomáhají zajišťovat všechny pořádané akce sboru, a navíc se účastní závodů zařazených do Ligy 9. okrsku. Protože závodů do Ligy je hodně a Liga končí až v září zmíním se nyní jen o jejich zatím druhé účasti na okresním kole v požárním sportu v Přešticích, které se konalo dne 19. 5. 2018. Muži měli velkou smůlu a po chybě ve štafetě skončili na 2. místě. Družstvo žen bojovalo v Přešticích pouze s ženami z Chválenic, a protože ženy z Chválenic zvítězily, ale automaticky jako vítězky postoupily, a želčanské ženy byly hned za nimi druhé v pořadí, tak získaly možnost poprvé v historii

sboru zúčastnit se krajského kola v požárním sportu, které se konalo 23. 6. 2018 v Plzni.

A vedly si opravdu výborně. V disciplínách *požární útok* a *100 m s překážkami* byly na 3. místě a ve *štafetě 4x100 m* na 4. místě. V celkovém pořadí děvčata získala 4. místo na kraji. Želčanské ženy podaly velice pěkné výkony a 3. místo jim uteklo opravdu o vlasek. Měly stejný

bodový součet jako ženy z Dehtína, ale rozhodoval lepší požární útok a ten měly ženy z Dehtína. Účast na této soutěži byla pro nás výhrou hlavně v tom směru, že si děvčata mohla vyzkoušet něco nového a posunuly se zase o kousíček dál v té jejich sportovní kariéře a myslím, že byly se svojí účastí na kraji velice spokojeny a že si tento jedinečný zážitek do slova a do písmene užily.

Je třeba také poděkovat i trenérům: Vaškovi Kaslovi a také Františkovi

Fremrovi, kteří děvčata skvěle na závody připravili. Členky soutěžního družstva byly: Kateřina Škalová, Kateřina Řežábková, Dominika Šimánková, Alžběta Jermářová, Iveta Sedláčková, Kristýna Kulhánková, Iveta Kolrosová, Lucie Hajšmanová, Alena Kaslová a Jana Škalová.

Takový normální víkend v sezóně snů

Díky sportovnímu nadšení a pílí želčanských hasičů můžeme zažívat nejen víkendy snů, ale i sezóny snů. Milí čtenáři posuďte sami, jak bohaté jsou některé hasičské víkendy. V sobotu 23. 6. 2018 závodily ženy na krajském kole v Plzni a přivezly 4. místo z 6 ti týmů. Odpoledne ještě ženy přejely do Štáhlavic, nechaly se strhnout soutěžní atmosférou a ještě si vysoutěžily 6. místo v *soutěži XXL*, která probíhala společně pro obě kategorie muže i ženy. Ani děti a muži v sobotu nezaháleli. Dopoledne ve Štáhlavicích útočily děti. Starší žáci přivezli 2. místo a mladší 4. místo. Odpoledne ve Štáhlavicích vybojovali naši muži 1. místo z 16-ti týmů a muži v kategorii na 33 let také 1. místo. Aby toho nebylo málo, jeli ještě v neděli 24. 6. 2018 starší i mladší žáci na soutěž do Dnešic, kde starší žáci suverénně v konkurenci 16-ti družstev zvítězili a mladší žáci si přivezli medaile za 3. místo v konkurenci 19-ti týmů. **Radost z takovýchto výsledků a takovéto sportovní aktivity jsou prostě nepopsatelné a jsme za ně rádi.** **Připravila Jana ŠKALOVÁ**

Želčanské ženy v Plzni 23. 6. 2018

NOVINKY Z ULITY NA CHOUZOVSKÉM STATKU

Benefiční koncert pro Ulitu na statku v Blovicích

Organizátoři s pomocníky se sešli hodinu a půl před koncertem u *Domu dětí a mládeže*. První a hlavní úkol zněl rozestavit židle v sále. Po prvním úspěšně provedeném úkolu dívky vyzdobily sál fotografiemi zachycujícími činnosti spolku a také obrázky od dětí z *Ulity na statku*. Barevné obrázky vykouzlily úsměv každému, kdo na ně pohlédl. Přípravy v sále probíhaly za zvuků ladění nástrojů na pódiu a také práci usnadnilo rozezpívání sboru *Chrásťochor*. Příprava sálu připomínala jedno velké mravenišť, kde má každý nějaký úkol. Už od začátku bylo slyšet cvakání fotoaparátu, který dokumentoval celou akci.

Pár minut před půl čtvrtou se objevily první návštěvníci. Dobrovolné vstupné se vybíralo do kasičky ve tvaru ulity. Každý, kdo přispěl, dostal na oplátku lístek do loterie. Dokončovalo se poslední ladění nástrojů a za pár minut koncert začal. Celým koncertem nás provázela moderátorka Olga Vránková. Na pódiu se střídala vystoupení žáků ze základní umělecké školy v

Sbor Chrásťochor a nadšené obecenstvo

Blovicích a pěveckého sboru *Chrásťochor*. Sboreček ze základní umělecké školy si připravil hádanky a zábavu pro diváky.

Před koncem koncertu se vyhlášovala loterie. Všechny čtyři ceny pocházely ze statku. Hlavní cena byla dvacetiminutová jízda na koni. Po vyhlášení cen proběhlo poděkování hlavním organizátorům – ředitelce ZUŠ *Blovce* paní Tupé a umělecké vedoucí sboru *Chrásťochor* paní Brabcové, v jejíž hlavě se nápad na uspořádání benefičního koncertu pro spolek *Ulita na statku* zrodil. Celou dobu panovala v sále veselá atmosféra a já doufám, že to nebyl poslední benefiční koncert pro *Ulitu na statku*, kterého jsem se mohla zúčastnit.

Výtěžek 7 894 Kč bude věnován *Pomocným rukám* – asistentům, kteří na statku v Chouzovech pomáhají dětem na letních rekondičních pobytech.

Linda RUPERTOVIÁ,
studentka Gymnázia Blovice

Výtěžek z Vánočního jarmarku

Za prodej na Vánočním jarmarku pro Ulitu se vybrala částka 3521,- Kč. Pořadatelé akce, Český svaz žen ve Chválenicích, posílají velké díky i dalším, kteří se poslední dobou rádi podílejí a podporují naše akce, a to nejen finančně. Dostali jsme totiž mnoho sponzorských dárků, které během roku rozdáme dětem na dalších akcích. Navíc nám také hojně přispíváte výtvarným materiálem a svou pomocí - Honza Benetka, Míša Vopalecká, Andrejka Matheislová, Helča Holečková, Jitka Jiříková, p. Hrachová, Zdeňka Havlíčková... (kb)

Králici na statku v Chouzovech mají dobrý apetit, i když přijde hromada dětí, od každého si vezmou něco na zub. Zrzečka krmil Vilda Bečvářů. (kb)

LETOŠNÍ JARO S AKCEMI SKK CHVÁLENICE

Anifilm Třeboň 2018

Letošní cyklotůr v Třeboni měl kromě sportovních cílů i cíle kulturně-politické: srovnání *Anifilmu* s chválenickým *Letním olympijským festivalem*. A tak Mozkový trust SKK přes den šlapal do pedálů (výrazné plus *LOF*: program zajištěn, kromě cyklistiky řada disciplin prověří vaše tělo i ducha!) a po večerech sledoval konkurenční dramaturgii filmového festivalu (výrazné plus *Anifilmu*: promítání každý večer celý týden a z nejlepších zdrojů!).

Nutno přiznat hlavní klad letošního ročníku – ani jeden celý den nepršelo. Vlastně vůbec nepršelo. Kde se tam tedy vzaly rybníky? A ryby? A ty skvělé rybí pochoutky? Rybí saláty a řízky a uzené ryby a nakládané ryby a ... A pak si večer sednout do křesílka na náměstí a podívat se na výborný animovaný film, křoupat popcorn, zapíjet ho něčím lahodným a studeným a z tradičních surovin (maliny v malinovce nebo rádleru, to podle národy a data narození konzumenta kulturního zážitku).

Letos byly přidány i kurzy jógy pro začátečníky i značně nezpůsobilé tohoto výkonu – představte si vedoucí osobnosti SKK která si strkají nohu za krk nebo se pokouší dosáhnout na palec u nohou. Nutno přiznat, že někteří mladší účastníci zájezdu v této disciplíně značně zastínili otce zkladatele (*Terežko*).

Nicméně ani celodenní útrapy náročných cyklistických tras Třeboňskou krajinou, ani koupel v Rožmberku vyhrátém sotva probuzeným jarním sluce svitem ani útrapy čekání na některé zasloužilé cyklisty (*Kryštůfku*!) ani počátky kariér některých srdcařů cyklo sportu (???) nezkalily euforii sportovce, užívajícího zaslouženého odpočinku na krpatém pozemku krytém letitou karimatkou pod kupolí stanu v kempu na březích smaragdového oka prastarého jihočeského rybníku, klenotu ba přímo dražbáckému české krajiny. A tak chce se mi zvolat: *Za rok opět na Anifilmu, přátelé!*

Vítání jara

Probudivše *Farškaláka*, zachtělo se nám přivítati letošního jara v širším kruhu přátel a obdivovatelů práce naší. Pročež připravili jsme kus díla pozoruhodného k potěše ducha i rukou našich, a kromě děl hmotných připravili jsme sobě i krmně duchovní a duši národa obecně povznášející. V duchu prastarých tradic národa Českého, zasadili jsme kořenáček stromu národního, lípy srdcolisté a zapěli píseň duši národa nejdražší.

V kruhu obce rodné (jak pro koho, poznámka autora) zhotovili jsme řadu pozoruhodných děl rukodělných,

osvědčujících zkušenost a šikovnost nastupujícího pokolení národa českého. Celá flotila lodí vyplula na širokou hladinu rybníku obecního, osvědčující kvality stavitelů svých i srdce zápal zachránců svých (*Kryštůfku*, to už byla třetí koupel jenom za poslední rok – na všechny další akce už pouze s kompletní rezervou oblečení). Řada písni zazněla na píšťaly naše, houfy ptáček zaženou hlad v krutých mrazích českých zim. V proutěných koších uvidíme již i zdatnosti rukou tvůrců.

Naštěstí šikovné ruce kuchařinek osvěžily těla a žaludky účastníků a dodaly sil k dokončení nelehkých úkolů stavitelových, oheň zahřál vuřtů našich a krmně tato posílila ducha i odhodlání naše a všechno dílo zdařilo se k potěše ducha a mysli naší.

Zorbing Fotbal

Na aprílovou neděli se do sálu kulturního domu ve Chválenicích sjeli ze širokého okolí borci vyznávající adrenalinovou zábavu ve formě tzv. *Zorbing fotbalu*. Jedná se o zápolení dvou týmů, jejichž hráči jsou ukryti uvnitř nafukovacích bublin a tím

Zorbing Fotbal ve Chválenicích

jediným, co jim čouhá ven – nohama – bezhlavě kopou do míče s cílem trefit branku. Taktik boje bylo možné zhlédnout během velmi nabitého programu mnoho. Největší zábavou ale, jak se ukázalo ve většině zápasů, byla možnost ztéci soupeře vší silou tak, aby i se svou bublinou bezmocně proplachtil několik metrů dusnou atmosférou sálu a nestihl vůbec zasáhnout míč. I přes zdánlivou agresivitu probíhaly zápasy v rámci fair play a došlo při nich jen k

několika drobným pohmožděninám, zejména pak u nedostatečně rozcvičených borců. Nezáviděníhodné role přísného arbitra se ujal Milan Jan. Pískal spravedlivě a k žádné inzultaci ze strany hráčů tak nedošlo. Turnaj se odehrál ve dvou skupinách, jedné pro muže a jedné společné pro ženy a děti, přičemž každý zápas se hrál nejdříve na 2 krát 5 minut a později, jak ubývaly síly, už jen na 2 krát 3 minuty. Celkem se odehrálo 42 mačů a padlo nepočítaně branek. Nakonec v kategorii mužů zvítězil *Tanga Team*, v kategorii žen dámy z Želčan a v kategorii dětí *FC Chouzovy*. Všem vítězům i poraženým ještě jednou gratulujeme. Cena za nejkrásnější gól sice nebyla oficiálně vypsána, ale jistě by si ji zasloužil autor této části článku za výše popsanou akci. Za zmínku stojí i chvályhodný přístup mužského týmu *SKK Chválenice*, neboť ten nechal své slabší soupeře vždy ze slušnosti vyhrát, aby nemohl být nespravedlivě očerňován z nějaké výhody plynoucí z organizace celé akce. Sportu zdar!

Ing. Tomáš KOUKOLÍČEK, doc. Ing. Robert ZEMČÍK, PhD.

Z NOVÉHO PRŮZKUMU PODZEMÍ KOSTELA

POSLEDNÍ TŘI MĚSÍCE VE CHVÁLENICÍCH JSOU ZKOUŠKOU TRPĚLIVOSTI PRO VŠECHNY, KDO VE VSI BYDLÍ, ALE TAKÉ PRO VŠECHNY, KDO CHVÁLENICEMI JEN PROJÍŽDĚJÍ. JE NUTNÉ SE SMÍŘIT S TÍM, ŽE S VÝKOPOVÝMI PRACEMI JE OMEZENO NAŠE POHODLÍ A VÝRAZNĚ ZVÝŠENÁ PRAŠNOST.

Nutno však přiznat, že dělníkům jde práce rychle od ruky a čas od času výkopy odhalí nějakou tu vzpomínku na minulost obce. Tak tomu je například v případě staré hřbitovní zdi u kostela nebo staré keramiky z kameniny, která se objevila při bagrování v ulici od pošty k Řapkům.

V průběhu velkých bagrovacích manévřů v okolí chválenického kostela sv. Martina pokračoval přímo v kostele zcela nepozorovaně průzkum jeho podzemí. Archeologové se 31. května 2018 vrátili do Chválenic po dvouleté přestávce. Připomeňme si, že při posledním průzkumu, který se uskutečnil 7. dubna 2016, byly v presbytáři sondou vedenou do krypty objeveny ostatky zakladatele našeho barokního kostela Heřmana Jakuba Černína z Chudenic a větrací okénko vedoucí do dalšího neznámého prostoru.

Cílem letošního průzkumu bylo zmapovat pomocí radaru situaci v oblasti presbytáře a přilehlé oratoře, kde nejenže jsme předpokládali další podzemní prostory, ale kde se také dají předpokládat pozůstatky starého gotického kostela sv. Martina s minimálně jednou kryptou. Nadzemní zdivo tohoto kostela bylo v letech 1747–1752 využito při stavbě Dientzenhoferova barokního chrámu sv. Martina.

Průzkum prováděla, stejně jako před dvěma lety, firma GEO.cz společně s kolegy z Brna. Tým má dobré jméno v rámci celé České republiky. Provádí průzkumy a sondy v historických centrech měst, na hradech, v tvrzích a kostelech a díky využívané technice dokáže převádět výsledky svých výzkumů do barevných 3D modelů. Vedle Vladislavského sálu na Pražském hradě provádí tým v poslední době průzkum například v klášteře Kladruhy u Stříbra nebo v kostele sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou (zapsán do seznamu UNESCO). V poslední době se také firma pochlubila mimo jiné provedenými digitálními modely tvrže Ohrazenice v Ratibořských horách nebo hradů Potštejn ve východních Čechách a Dobronice u Bechyně.

Co se ceny průzkumu chválenického kostela týká, firma GEO.cz je vždy velmi vstřícná. To nám letos díky pomoci obce a pochopení starosty Ing. Pavla Kvíderý umožnilo provést dlouho očekávaný nový průzkum. Vzhledem k tomu, že jsme měli k dispozici omezené finanční prostředky, byl proveden pouze lokální sken bez potvrzení kamerovou sondou. Závěrečnou zprávu dosud nemáme k dispozici, ale již předem je jasné, že pro hledání pozůstatků gotického kostela a jeho kněžské krypty bude třeba provést důkladnější a rozsáhlejší průzkum v ceně 20-30

tisíc korun, na který dosud nemáme prostředky.

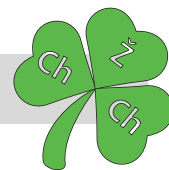
Podobným kombinovaným průzkumem byl stejného dne, 31. května 2018, firmou GEO.cz učiněn objev v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Poběžovicích. Při průzkumu hrobky Jana Jiřího ze Švamberka (1548–1617), nejvyššího komorníka království Českého, hejtmana bechyňského, prácheňského a plzeňského kraje, zde byla nalezena vzácně zachovalá Švamberkova rakev s velmi přesvědčivým vyobrazením zesnulého na víku.

Na závěr bychom vám rádi představili nová zjištění ohledně hledaného gotického kostela sv. Martina ve Chválenicích a jeho kněžské hrobky.

Kostelík byl pochopitelně menší než dnešní barokní chrám sv. Martina. Měl dvě věže – velkou zvonici a malou sanktusní věžičku nad presbytářem (stejně jako dnešní kostel). Ve velké věži se nacházely dva zvony – z let 1656 a 1739 – a ve věžičce malý zvon. Kostel měl také sakristii, tedy boční kapli pro kněze. V kostele se nacházely čtyři oltáře a jedna zpovědnice, na kůru malé varhany (*pozitiv*). Kostelík stával ve východní části dnešního kostela, proti dnešní faře. Do staré kněžské hrobky byli pohřbíváni chváleníčtí faráři až do roku 1760, kdy již stál nový kostel. Posledním pohřbeným farářem byl Marek Neupauer. **Jiří SANKOT**

Keramiky z 18.–19. st. nalezená u kostela v r. 2018

PŘÍBĚH ALEJE REPUBLIKY V ČESKÉ TELEVIZI

V BŘEZNOVÉ ČÍSLE NAŠEHO ČASOPISU JSME VÁS INFORMOVALI, ŽE SE OBEC CHVÁLENICE ZAPOJILA DO DVOU CELOSTÁTNÍCH PROJEKTŮ ZAMĚŘENÝCH NA MAPOVÁNÍ STROMŮ SVOBODY A LIP REPUBLIKY. PŘEDVŠÍM PŘÍBĚH ŽELČANSKÉ ALEJE REPUBLIKY VYSAZENÉ ČTYŘMI TAMNÍMI ŠKOLÁKY 13. DUBNA 1969 ZAUJAL DO TÉ MÍRY, ŽE O NĚM BYL NATOČEN A ODVYSÍLÁN DOKUMENT ČESKÉ TELEVIZE.

Pořad *Náš venkov: Příběhy lip* měl na ČT2 premiéru v sobotu 16. června. Zasluku na výběru želčanské lipové aleje pro další popularizaci měl odborný garant projektu *Lípy republiky 1918–2018*, dendrolog **Aleš Rudl**. Tento specialista Národního památkového ústavu v Praze je autorem řady populárně naučných knih o památných stromech a zároveň autorem internetové stránky *Pražské stromy*. Jeho snahou je zachránit poselství stromů republiky, představit je veřejnosti a dát návod, jak správně přistoupit k výsadbám jubilejních stromů.

Právě na popud Aleše Rudla vznikla letos webová stránka *Lípy republiky 1918–2018*, kde je možné registrovat stromy vysazené v minulosti na paměť vzniku Československa. Součástí stránky je interaktivní mapa s fotografiemi a příběhy těchto stromů. V současné době je po celé republice zaregistrováno na tři sta stromů, jen v Praze jich najdeme čtyřicet.

Společně s dokumentaristkou **Janou Počtovou** vybral Aleš Rudl z nepřeberného množství registrovaných stromů tři nejzajímavější příběhy, o kterých se rozhodli natočit dokument pro Českou televizi. Jde o příběh dvou lip svobody v Jarově u Berouna, příběh pětice lip svobody z roku 1919 v Jíloví u Prahy a příběh aleje Republiky v Želčanech.

Filmový štáb režisérky Jany Počtové, mimo jiné také autorky zajímavého dokumentu *Nerodič*, přijel do Želčan ve čtvrtek 17. května 2018 po desáté hodině dopoledne. Filmaři strávili ve vsi celý den a odjížděli po 18. hodině. Hlavní stan si zřídili v domku rodiny Hostáňových a Králových, stojícím v těsném sousedství lipové aleje.

Právě pan Zdeněk Hostáň společně se sousedem a želčanským kronikářem Václavem Kosnarem iniciovali v roce 1968 vysazení aleje památných stromů. Příběhu jsme se podrobně věnovali v minulém čísle *Chválenického trojlísteku*.

Ani jeden z přátel již bohužel nežije. Přesto se natáčení zúčastnila manželka pana Zdeňka Hostáň Eliška a dvě školačky, které se výsadby aleje v dubnu 1969 zúčastnily – paní Zdeňka Králová a Vlasta Kosnarová. Všechny tři ženy měly totiž k historii aleje co říci.

Také díky pečlivé práci kronikáře Václava Kosnara a fotografické dokumentaci Zdeňka Hostáň bylo o čem vyprávět a na co vzpomínat. Osud aleje visel několikrát na vlásku. Již rok po vysazení jednu lipku okousala koza a na další spadlo složené dříví. O několik let později najelo do další lipky při otáčení vojenské auto. Konec aleje měl přinést v roce 2002 záměr tehdejšího obecního zastupitelstva rozparcelovat pozemek na tři rodinné domky. Díky úsilí manželů Elišky a Zdeňka Hostáňových a odporu všech, kteří měli k aleji citový vztah, k vykácení nedošlo.

Během natáčení ocenil Aleš Rudl způsob, jakým byly dosud lípy v Želčanech ošetřovány a ořezávány. Zároveň připomněl, že v naší republice mnoho podobných alejí neexistuje a mnohé jsou v letošním roce teprve vysazovány. Na Plzeňsku jde například o obec Hlince. Městečka, kde podobné vzrostlé aleje najdeme, je většinou zakomponovala do řešení veřejného prostoru a důstojně označila. Proto vznikla myšlenka viditelně označit nejen alej, ale také každý strom jménem školáka, který je vysadil.

Aleš Rudl dokonce vyměřil sousední obecní pozemek p. č. 421/2 a s uspokojením konstatoval, že je zde místo na dalších

pět lípek. Právě on totiž přišel s nápadem, aby po padesáti letech byla alej rozšířena o dalších pět stromů, které by vysadily dnešní želčanské děti. Sto let republiky by tak reprezentovalo přesně deset stromů a generace želčanských by si po padesáti letech symbolicky podaly ruce. Myšlenka se zalíbila jak zakladatelům aleje, tak autorce televizního dokumentu Janě Počtové, ale také želčanským hasičům. Ti budou totiž příští rok slavit 90. výročí svého sboru a podobná akce se přímo nabízí jako jedna z akcí pro plánované oslavy.

V příštím čísle bychom vám rádi přinesli rozhovor s chválenickým restaurátorem a rezbářem Jiřím Špinkou, o kterém odvíšila Česká televize reportáž v pořadu *Toulavá kamera* 29. dubna 2018.

Jiří SANKOT

Natáčení interiérů a exteriérů v Želčanech 17. 5. 2018

S režisérkou Janou Počtovou

MEZI KRAJANY V RUMUNSKÉM BANÁTU

„KDO CHCE OKUSIT PRAVÉ VENKOVSKÉ PRÁZDNINY, TAKOVÉ, JAKÉ MĚLY NAŠE BABIČKY A DĚDOVÉ, A LECKDE JEŠTĚ RODIČOVÉ, TEN MUSÍ OCHUTNAT BANÁT.“ TOUTO VĚTOU SE S NÁMI LOUČILA NA ŠKOLNÍ PŘEDNÁŠCE ETNOLOŽKA LENKA BUDILOVÁ, KTERÁ S MANŽELEM MARKEM JAKOUBKEM BANÁTU ZASVĚTILA SVŮJ CELOŽIVOTNÍ VÝZKUM NA POLI ANTROPOLOGIE.

Lenka dodala, že stačí vyjet „na blind“, ubytování se vždycky někde sežene, stačí zajít do místní hospody – centra kulturního dění – a hned se vás někdo ujme.

Ilonka ze Svaté Heleny v Banátu nám o svém domově později napsala: „*Banát je část Rumunska, kde žijí Češi, kteří v 18. století odešli z Čech za lepším životem. Bohužel v Rumunsku je čekal těžký život, ale zpátky už nemohli, jelikož neměli ani peníze, ani síly na tak dalekou cestu. Tak se usadili okolo řeky Dunaje, kde si časem založili 6 vesnic. A kde si doposud zachovali mateřský jazyk a české zvyky. Mezi ně patří i vesnička Svatá Helena, založená roku 1824. Je jednou z nejstarších a nejhezčích vesnic v rumunském Banátu. Má krásný výhled na Dunaj a krásnou přírodu.*“

Pro náš první výlet do Rumunska jsem zvolila cestu se zkušeným průvodcem z cestovky. Objevila jsem totiž, že zájezd se může zkombinovat, a kromě Banátu, navštívíte na pár dní i Transylvánii. Tu jsem také toužila vidět. Do Banátu zatím jezdí asi jen dvě cestovky, které se na tuto oblast specializují – *Quicktour* a *CK Kudrna*.

Vyrazili jsme tedy autobusem ve večerních hodinách přímo z Prahy. Byl obsazený do posledního místa. Kromě nás byli všichni účastníci zájezdu pošťáci, a k tomu z Moravy, tato kombinace se ukázala jako jedinečná pro nepřetržitý proud zábavy, pošťáci byli vybaveni na celých 8

dní slivovičkou a vínem a náš pan vedoucí zájezdu byl chlapík pošťáků znalý, Rumunskem protřelý a prostě bavič neskutečných rozměrů.

Druhý den ráno, hned někdy kolem 7 hodiny už nás náš vůdce hnal z autobusu ven, ocitli jsme se v Temešváru, centrálním městě Banátu, které se pyšní univerzitou a nádhernými katedrálami. Vyměnili jsme si tu peníze, což doporučuji, protože kartou se nikde moc platit nedá a bankomaty v horách na venkově nepotkáte. Je fajn mít nějaké peníze

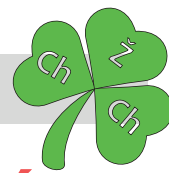
alespoň na útratu do hospody, cestou pak ještě pod výjezdem do kopcovité krajiny narazíte na supermarkety, které jsou velmi dobře vybavené, můžete tedy doplnit zásoby jídla i pití. Jakmile odbočíte z hlavní silnice, a pustíte se na již méně udržované, většinou nebezpečné

klikaté cesty táhnoucí se strmě do kopce, je čas, aby si slabší povahy zapily *Kinedryl* a případně zatáhly závěsy u okýnka v autobusu. Cestující autem a motorkáři mají smůlu, ti si nezatáhnou, ostatní si můžou plně užívat nádherných výhledů do panenské krajiny, na žlutavé pole obilí, na kravky, kozy, koně. Každou chvíli se autobus musí na úzké cestě vyhnout koňskému nebo kravskému povozu, potkat můžete i pasáčky s celými stády.

Když dorazíte do jedné z banátských vesniček, můžete si být jistí, že minete minimálně jeden kostel, školu, hospodu a kulturní dům. Ve Svaté Heleně mají kostely dva, jeden katolický a druhý bývalý evangelický,

kde se scházejí baptisté. Myslím, že všichni jsou zde věřící, pracovitost, houževnatost a víra v Boha je to, co zdejší lidi nejvíce spojuje. Pospolitost místních je něco, co nám už v dnešní uspěchané a sobecké době chybí. V Heleně si rodiny přes den navzájem vypomá- **Pokračování na str. 14**

MEZI KRAJANY V RUMUNSKÉM BANÁTU

Pokračování ze strany 13

hají na hospodářstvích, především při těžkých sezónních pracích, jeden den všichni dělají u jedné rodiny, další den zas u jiné, večer se pak sejdou v hospodě nebo v kulturáku.

Kulturák je plný každý večer, ať je zrovna sobota nebo pondělí, tady se všichni baví ať je všední nebo sváteční den, prostě po pořádné práci si zaslouží se pobavit. I my jsme každý večer vyrazili na posezení do místní hospůdky, kde se nikdy nestane, že byste zůstali sedět sami u stolu a nikdo s vámi neprohodil řeč. Mísí se tu posedávající místní spolu s dovolenkáři, většinou motorkáři. Zjistila jsem, že Rumunsko a speciálně Banát je rájem drsných kluků na motorkách. Počítejte s tím, že dalšími návštěvníky místní hospody, která je hned u cesty jsou i rozpustilé kravky, které právě ve večerních hodinách táhnou z pastvy, buď je žene babča s proutkem, nebo se vrací samotné a občas se vám přitočí až ke stolu. Z kulturáku každý večer vyhrává změť folklorních českých písniček, promíchaných s písničkami Michala Davida, Káji Gotta a dalších českých interpretů.

Ubytování jsme byli v rodinách místních, ti si nás hned první den přišli vyzvednout rovnou k autobusu, na chvíli jsem si připadala jako ve filmu „Slunce seno“, kde každá rodina hostila přidělené luftáky. Pro nás si přišla sympatická mladá blondýnka, jmenuje se Ilonka a spolu s Lojzou mají malého Sebastiana, který ještě chodí do místní školky. Oba se jako jedni z mála do Banátu vrátili, po tom, co několik let pracovali v Čechách. Ilonku to táhlo zpět domů za početnou rodinou svých blízkých. Spolu teď opravují jeden ze starších domků, tak, aby byl pohodlnější a turisté se u nich cítili dobře. Nám se u nich líbilo moc, i když už nepečou chleba v kamenné peci jako někteří jejich sousedé, a vedle kadibudky mají i novou koupelnu se záchodem.

Ilonka je správná hospodyně, každý den nám připravila domácí polévku, sýry, a něco sladkého. Od mého manžela

jsem se dozvěděla, že bych se mohla naučit vařit jako Ilonka. Měl tentokrát pravdu, domácí vývar, maso tažené několik hodin v troubě a pečené rohlíky, doma během jednoho dne moc často nedělám. A co teprve šípkovou zavařeninu, na jejíž výrobu se místní holky scházejí pospolu a vaří jí i dva dny, protože se šípky musí několikrát propasírovat, aby ztratily své chloupky a marmeláda byla krásně hladká. Chlapi zase ve velkém pálí slivovičku. Ta Lojzova, ta dává, je úžasná. Pili jsme ji každý den před jídlem. Nádherná je večerní procházka, kousek do polí za vsí na kopec, kde je úchvatná vyhlídka na Dunaj. Vezměte si s sebou lahev vína a až budete, tak jako my, stát na úpatí skály, zapijte to.

Svatá Helena je jen jednou z banátských vesniček, my jsme ještě navštívili nedaleký Gerník známý starými vodními mlýnky. Vedoucí zájezdu ***Pokračování na straně 15***

MEZI KRAJANY V RUMUNSKÉM BANÁTU

Pokračování ze strany 14 nám domluvil návštěvu v místní škole, i když se obával, jestli pan učitel dorazí, prý má také rád slivovičku. Naše děti by asi pěkně koukaly, škola jak z knížek Josefa Lady.

Pokud se do Banátu vydáte, doporučuji ještě navštívit kaňon řeky Nery, skalní stěny jsou místy až 400 metrů vysoké. Vykoupat v Neře se můžete společně s potulnými psy, kteří v přírodě volně pobíhají, pokud se k nim budete chovat hezky, neublíží vám, spíš budou loudit něco k jídlu a celá smečka i se štěňaty se kolem vás pak bude motat a dělat vám společnost. Přesto je dobré mít na túry pořádnou hůl do ruky, kdyby, přeci jen, některý pes chtěl zaútočit, ale hlavně je to účinná zbraň na všudypřítomné zmije, pro které je kamenný terén s nízkými remízky ideálním prostředím. Poučení naším průvodcem, jsme veškeré túry do přírody absolvovali i v těch největších vedrech v pořádných pevných botách a dlouhých kalhotách. Vážně se to vyplatilo, místy jsme procházeli tmavými jeskynními průlezy, a i tam na nás hadí kamarádky cíhaly. Průvodcovo ujištění, že v nemocnici je séra dostatek mě moc neuklidnilo, ale chce to holt vytáhnout placatku, napít se na kuráž, být trochu víc hlučný a to, co uvidíte kolem sebe, za to stojí. Je to túra na celý den.

Mezi turisty vyhledávaná místa ještě patří jeskyně *Turecká díra* a *Kazaňská soutěska* Dunaje. Domluvte si jízdu motorovým člunem, naskytne se vám pohled na jednu z

nejvyšších soch v Evropě, a to hlavu dáckého bojovníka *Decebala* a jeskyně *Veterani*, mohutná skryš vojsk bojujících proti tureckému napadení.

O Transylvánii vám napíšu třeba někdy příště, ale oproti Banátu, který mě nadchl a splnil to, na co jsem se těšila, mě Transylvánie velmi zklamala. Drákulovy hrady jsou plné turistů a očekávaná strašidelná atmosféra a *Genius loci* daného místa zde nebyly. V této oblasti Rumunska se mi nejvíc líbily přírodní kempy podél řek, uprostřed kopcovité krajiny. Rumuni zde tráví svůj volný čas a pokud se nebojíte medvědů, kteří obývají zdejší blízké lesy a v kempch jsou pravidelnými návštěvníky, tak určitě postavte stan a vychutnejte si atmosféru kempin-

gové dovolené. V Rumunsku jsme kromě výborné banátské kuchyně ochutnali i tradiční „mici“, u nás známé čevabčiči. Pokud jsem vás trochu nalákala a budete chtít Banát navštívit, zkuste si cestu naplánovat na období, kdy se tam bude zrovna konat nějaký tradiční svátek. Nejbližší pozvánkou je *Český folklorní festival* v Gerniku 19. až 20. srpna. **Kateřina BENEŠOVSKÁ**

Ubytování si můžete domluvit přímo přes Ilonku a Lojzu:

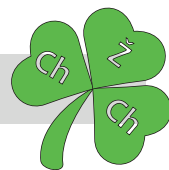
Ubytování u Stehliku ve Svate Helene
@ ilonkaloiza1990@seznam.cz +40784694210

CHVÁLENIČTÍ NA STAROČESKÝCH MÁJÍCH

Za českým folklorem a lidovými tradicemi nemusíme jezdit až do rumunského Banátu. V minulém čísle Chválenického trojlístku jsme vás pozvali na **slavnosti Staročeských májů** na Chlumu (8. 5.) a v Nezvěsticích (19. 5.). Obou akcí se skutečně zúčastnili občané Chválenic, a to nejen jako přihlížející. Děti i dospělí jsme našli mezi vystupujícími v krojích, a pan Josef Červený jel dokonce při nezvěstických Májích v průvodu na svém voze. Do Nezvěstic navíc ke slavnosti půjčil několik svých koní. Jak Máje na Chlumu, tak akce v Nezvěsticích se povedly a vůbec nevadilo, že ta nezvěstická byla narušena velkou odpolední bouřkou. **(js)**

Letošní Staročeské máje v Nezvěsticích

JEDEN DEN S DCERAMI CHARLIEHO TOMKA

VE ČTVRTEK 1. ČERVNA 2006 BYLA NAŠE OBEC POCTĚNA VELMI VZÁCNOU NÁVŠTĚVOU ZE SEVEROAMERICKÉHO TEXASU. MUSÍM VŠAK SDĚLIT PĚKNĚ PO POŘÁDKU, JAK K TOMU DOŠLO.

7. května roku 1945 přijela do naší obce od Českých Budějovic osvobozená americká armáda. Hlavní sídlo si založila v polích u Babčů, kde se dodnes říká *V Americe*. Část důstojníků a velitelů se ubytovala v kampe-
liče a hlavní v základní obecné škole. Ve škole byl ubytován i jejich tlumoč-
ník, Čechoameričan Charlie Tomek. Velice se spřátelil s rodinou Brejchů, zdejšího řídícího učitele, ale hlavně s jejich dětmi – Marií, Benediktou, Pavlem a nejmenším Beníčkem. Američtí vojáci zde žili až do září 1945 jako ochránci obce a poté se opět odsunuli zpět do západní Evropy.

Dcera Benedikta se vdala za učitele Josefa Kufnera do Mariánských Lázní, kde se stala pracovnící městského muzea. Odtud začala pátrat po rodině Charlieho Tomka, přes velvyslanectví v Praze a naše zastupitelství v Texasu. Po velice usilovném dopisování se jí podařilo texaskou rodinu kontaktovat a navázat písemný styk přímo s Tomkem. Celou dobu se jej snažila přemluvit, aby se do naší obce přijel podívat, ale již tehdy 85letému se cestovat nechtělo. Proto vyslal své dvě dcery s manžely navštívit naši obec. Dcery se shodou okolností v Texasu vyvdaly též za Čechoameričany. Judy za Pilota a Colin za Provazka. Bohužel již nikdo z nich česky neumí, pouze několik hrubých slov. Benedikta přes muzeum kontaktovala v roce 1990 jednoho amerického bývalého vojáka, který město navštívil. Ten dal do jedné texaských novin inzerát, že se hledá v Česku bývalý voják Charlie Tomek, a on se ozval.

Dcery se po příjezdu do Plzně ubytovaly v hotelu *Continental*, kam přijela též moje sestřenice Benedikta Kufnerová (Brejchová) z Mariánských Lázní. Předem bylo domluveno, že já a její bratr Benedikt Brejcha z Koterova přijedeme pro všechnyauty právě ve čtvrtek 1. června ve 13 hod před *Continental*. Bylo pro nás velkým překvapením, že dámy měly na sobě bílá trička s černým erbem a bílou hvězdou, znakem armády USA, červe-

Čechoameričan Charlie Tomek byl v roce 1945 tlumočnickem u americké posádky ve Chválenicích.

ným indiánem uprostřed, na straně srdce a velkou fotografií otce Charlieho Tomka uprostřed s českým nápisem. Nahoře „*Náš otec Charlie Tomek*“ a dole „*2. světová válka – veterán*“.

Do obce jsme přijeli ve 13:30, smůla byla, že celý den velmi přšelo. Proto jsme obec několi-
krát projeli. První zastávka byla u školy. Před vchodem bylo velké fotografo-
vání. V budově náš již čekala paní ředitelka Hiclová, která je celou školou provedla. Začátek byl v bývalém bytě Brejchů, který jsem byl ve funkci starosty nucen nechat předělat na novou kuchyni, jídelnu, hernu a noclehárnu pro děti z MŠ. Jinak hrozilo od odboru hygieny uzavření školy. Na hlavní

chodbě pak čekalo přítomné přivítání dětmi a učitelkami z MŠ, které předaly hostům krásné výrobky z papíru na památku. Pak následovala prohlídka bývalé 1. třídy v přízemí, dnes tělocvičny, kde měli Američané kancelář. V prvním patře následovala prohlídka dalších dvou tříd, uprostřed třídy MŠ. Škola se všem velice líbila.

Potom následovala prohlídka velmi starého kostela sv. Martina, stavěného roku 1747 až 1752 podle plánů Kiliána Ignáce Dientzenhofera, který zemřel rok před jeho dokončením. Prohlídku umožnila paní Jana Vokounová, původně dcera hostinského Kašpara proti škole. Kostel má krásný oltář a nástěnné malby. Po prohlídce následovalo pohoštění v budově obecního úřadu, kam jsem hosty jako starosta obce uvedl. Před vchodem bylo opět velké fotografo-
vání. Na úřadě se hosté zapsali do pamětní knihy obce. Na památku dostali publikace o obcích, skleničky se znakem obce, propisovací tužky s názvem obce a igelitové tašky, rovněž se znakem obce. Přítomni byli též kromě mimo Benedikty Kufnerové (Brejchové), která byla tlumočnicí, její bratr Benedikt, paní Vokounová a moje manželka Miroslava, která připravila bohaté občerstvení a pohoštění.

Autor jako starosta obce s Judy Pilot a Colin Provazek

Pokračování na straně 17

JEDEN DEN S DCERAMI CHARLIEHO TOMKA

Pokračování ze strany 16 Já a paní Benedikta jsme obdrželi na památku trička s obrázkem pana Tomka, prkénka s vyřezanou mapou Texasu s podpisy, pamětní dolarové mince, polštářky a modré ručníky s potiskem znaku Texasu. Pohledy z Texasu bohužel neměli, ale později je zaslali. Pak následovala prohlídka kronik a fotoalb s fotkami amerických vojáků a techniky po příjezdu do obce 7. května 1945, den po pouti. Proto dostali vojáci od občanů spoustu koláčů. Vše si na památku ofotili, ale fotku otce bohužel nenašli.

Velice příjemné posezení bylo ukončeno po 18. hodině, a všechny jsme s Benediktem odvezli zpět do Plzně k hotelu *Continental*, kde přenocovali, a druhý den si pronajali auto *Octavii Combi* stříbrné barvy, se kterým se vydali na Moravu hledat vesničky, odkud všichni jejich předkové včetně Charlieho Tomka pocházejí. Pro obec to byla již čtvrtá návštěva z Ameriky. Ti předchozí byli předváleční vystěhovalci do USA, pocházející z č. p. 15, kde žila rodina Podušků, dnes Egermajerů.

Napsal a nakreslil Zbyněk BOEHM

NOC KOSTELŮ JIŽ PODRUHÉ VE CHVÁLENICÍCH

Vystoupení folkové skupiny *Straw Hat* ve chválenickém kostele

25. května se v našem kostele sv. Martina konala už podruhé! Tradiční akce *Noc kostelů*. Nejprve jsem uvítal poutníky a poté začal v 18 hodin koncert folkové skupiny *Straw Hat*. Zazněla spousta krásných písní v češtině i angličtině, se skupinou vystoupil navíc známý man-

dolinista Petr Vrobel. Na konci koncertu byli muzikanti odměněni dlouhým potleskem.

Jiří Sankot, který ví o historii chválenického kostela nejvíc, uvítal návštěvníky a po celý večer je prováděl po kostele, vysvětloval historii různých částí stavby a vybavení. Ochotně zodpovídal všechny záludné otázky.

Po celou dobu programu přicházely skupinky lidí, místních i přespolních, a prohlížely si kostel, věž i podkroví. Všichni mohli ocenit krásný zvuk našich obnovených zvonů. Během celého večera byl pro děti i jejich doprovod k dispozici kvíz. Účastníci kvízu vyplňovali tajenku o předmětech v kostele a o historii. Dětem mohli s odpověďmi samozřejmě pomoci rodiče. Kdo správně vyplnil odpovědi na otázky, sečetl čísla a vyšel mu kód, kterým otevřel truhlu s odměnou. Kolem 22. hodiny jsme se rozloučili s posledními návštěvníky.

Chtěl bych jménem pořadatelů i farnosti poděkovat obecnímu úřadu za velkou podporu, kterou nám poskytl.

Jiří BASL, zástupce farnosti

POVEDENÁ MÁJOVÁ STOPOVAČKA 12. 5. 2018

12. května se konala tradiční Chválenicko-chouzovská stopovačka. Počasí nám přálo, rozzářené sluníčko občas schoval nějaký mráček, ale to nám vůbec nevadilo. Cesta přes Ameriku se klikatí mezi poli jako dlouhý had, ale nám ji zpríjemnilo několik pečlivě schovaných úkolů. Také nám holky z Uliny rozmístily po trase deset předmětů, které do přírody nepatří. Já s Lenkou a s Markétkou jsme vyrazily jako poslední skupinka a předměty které si měli ostatní jen zapamatovat jsme měly za úkol posbírat a donést na statek. Naše děti statečně hledaly a věci co nepatří do přírody našly bohužel podstatně větší množství, tak jsme se s holkama na statek dovalily jako popelářské vozy. Na statku už hořel oheň a opékaly se burty. Nás ale nejprve zlákala voňavá čokoláda ve fontáně. Marně jsme se pokoušely přijít na to, které ovoce je s čokoládou to nejlepší. Hrozno, ananas, jablíčko nebo pomeranč, každý si své nejlepší našel a čokoládu měly děti opravdu až za ušima. Po jídle si odpočinuly při hlazení morčátek, králíků nebo u koní

a někteří borci se vydali pěšky i na cestu zpátky. My le-noši se domů nechali odvést. Většina ze zúčastněných si krásný den ještě zpríjemnila zastávkou v restauraci pro zmrzku. Příští rok vás všechny zveme a těšíme se.

Zlata BAUMRUKOVÁ

LETNÍ ZVYKY A TRADICE V OKOLÍ CHVÁLENIC

V ČERVNOVÉM ČÍSLE CHVÁLENICKÉHO TROJLÍSTKU VÁM PŘEDSTAVUJEME DALŠÍ, TENTOKRÁT LETNÍ ZVYKY, KTERÝMI ŽILO V MINULÝCH STALETÍCH OBYVATELSTVO CHVÁLENIC A JEJICH OKOLÍ.

Svatý Prokop – patron horníků

Zatímco dnes začíná červenec dvěma státními svátky, tj. Cyrilem a Metodějem (5. 7.) a Janem Husem (6. 7.), v minulosti byl na Plzeňsku slaven především **4. červenec, den sv. Prokopa**. Svátý Prokop je patronem horníků. Nedaleko Chválenic bývala v minulosti řada dolů, ve kterých byli zaměstnáni i naši občané. Nejbližší důl, patřící hraběti Valdštejnovi, byl na

tzv. *Stříbrné hoře* pod Radyní. Dnes se této lokalitě u Losiné říká *na Bambousku*. Na plzeňském venkově nebylo mnoho kaplí a kostelů zasvěcených sv. Prokopovi. V našem okolí pouze v Letinech a ve Štěnovicích. Snad právě proto si horníci udělali své poutní místo z chrámu sv. Bartoloměje v Plzni. Zřídili si zde oltář zasvěcený sv. Prokopovi. U něho byla každoročně konána velká pobožnost. Do Plzně přicházeli ve velikých průvodech především horníci od Nýřan a Litic, doprovázeni proslulou hornickou hudbou.

Svatá Markéta – začátek žní

13. července byla připomínána **sv. Markéta**. Na jižním Plzeňsku je této světici zasvěcen pouze kostelík v Klášteře u Nepomuka a ve Vsi Touškově. Přesto měl tento den pro všechno obyvatelstvo na venkově velký význam. Začínaly žně. Dodnes se nám zachovalo přísloví „*Sv. Markýta hodila srp do žita*“. Ke žnám se přistupovalo obřadně, s vážností a zbožností. Šla-li toho dne děvčata žít oves, ošlehala se první hrstí obilí a pronesla říkanku: „*Krásno z lesa, pod' do vosva a z vosva na mně, vokrášli mně.*“ Pokud toho dne žali dospělí, vzali první požatou hrst a žádali:

„*Pozdravuj nás svatý Vít, abysme se ne-
užali, co budeme žít.*“

Svatá Anna a plzeňská pouť

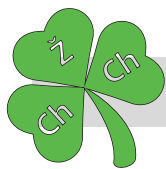
Svatá Anna je dodnes známým svátkem spojeným s poutěmi. Kostelů, kostelíků a kaplí zasvěcených této světici je ale na jižním Plzeňsku opět jako šafránu. Výjimku tvoří zámecká kaple v Purkartově Újezdě a hradní kaple na Roupově. Určitě znáte pranosťiku spojenou s **26. červencem**: „*Svatá Anna, chladna z rána.*“ Největší oslavy v okolí Chválenic probíhaly toho dne opět v Plzni. Zde také v Bezručově ulici u kostela sv. Anny probíhala pouť. Perníkářské boudy lákaly na perníková srdce. Obyvatelstvo se oddávalo veselí na lukách podél řeky Mže a v lochotínských sadech. Odtud se slavnost pravidelně přesunula do svátečně vyzdobené zahrady hostince „*U města Hamburku*“.

Hodokvas o Porciunkulích

2. srpen přinesl církevní svátek zvaný „**Porciunkule**“. Tento svátek dostal jméno od malého kostelíka v Itálii, spojeného s působením sv. Františka z Assisi. Svátek se slavil s velkou okázalostí především v Plzni u františkánů a přesahoval rámec běžné církevní slavnosti. Zvláštními dopisy byli na oslavu zváni členové plzeňské městské rady a další významní představitelé veřejného života. Slavnost *Porciunkule* byla vždy zakončena velkým hodokvasem.

Svatý Vavřinec a posvícení v Žákavě

10. srpen, den sv. Vavřince, býval významným dnem pro chválenickou faru a především pro filiální kostel v Žákavě, který je tomuto světci zasvěcen. V Žákavě bývalo toho dne také posvícení. Poté, co ale chválenický farář Václav Antonín Schöttner zavedl v 70. letech 18. století v **Pokračování na straně 19**

LETNÍ ZVYKY A TRADICE V OKOLÍ CHVÁLENIC

Pokračování ze strany 18 Žákavě posvícení až na *den sv. Václava* (28. 9.), význam svátku upadl. V neděli po sv. Vavřinci se konala v žákavském filiálním kostele velká mše se zpěvem.

Největší plzeňský jarmark

24. srpen, svátek sv. Bartoloměje, měl opět význam především pro královské město Plzeň. Toho dne bývalo v Plzni posvícení. Poté, co císař Josef II. zavedl koncem 18. století tzv. císařské posvícení na sv. Havla (16. 10.), bartolomějské posvícení zaniklo. V Plzni začínal v pondělí po sv. Bartoloměji také hlavní ze čtyř výročních trhů (*jarmarků*), což byl pro hospodáře a obchodníky z celého okolí velký svátek.

Konec žní a slavnost obžínek

První neděle po sv. Bartoloměji byla spojena se slavností *obžínek*, řidčeji zvaných *dožínky*. Skončení namáhavých žní, ohrožovaných často nepříznivým počasím, bylo vítaným podnětem k hlučnému veselí. Obžínky byly dvojího druhu. Jedny se slavily na jednotlivých statcích, jakmile na nich skončily žňové práce. Druhé, společné, byly pak slaveny ve zmíněný den. Závěr žní měl opět svá pravidla. Ženci se snažili jeden druhého při práci na poli předstihnout. Nežli došlo na poslední fůru požatého obilí, nařezali ženci dlouhé vrbové pruty a ovázali je pentlemi i pestrými šátky. Udělali pak věnec ze všeho obilí i polního kvítí a s výskotem i zpěvem jeli do vsi. Věnec nesl na hlavě „*předák*“, tedy přední žnec. Ten jej odevzdal hospodáři a všichni společně zpívali: „*Pane hospodáři, už je vyhráno, sklídili jsme vobilí, není to dávno, pšeničku, žitíčko, ječmínek, vovesi — nepůjdem na pole, do roka, dodnes.*“ Sedlák poděkoval, zavěsil věnec na dveře, daroval žencům peníze a pohostil je „*večeří*“, tedy polévkou, hrachem, krupičnou kaší, máslem pořádně omaštěnou, sirupem politou a perníkem a hrozkami posypanou. Pak přišly na řadu povídkové vdolky. Nakonec se popíjelo pivo, tančilo se a výskalo dlouho do noci. Vedle věnce byl v průvodu nesen smrček dva sáhy dlouhý a dole oloupaný. Děvčata jej ozdobila obrazy, pentlemi a šátky. Když došli k vratům, která byla zavřena, tloukli na ně a zpívali. Muzikanti hráli na dudy a na housle. Nedělní společná obžínková slavnost začínala návštěvou kostela. Po ní následoval slavnostní oběd, k

Obžínkový tanec „obkročák“

němuž zasedl hospodář se vši chasou. V našem kraji, ve Starém Plzenci na Malé Straně, byly *obžínky* spojeny s poutí konanou 8. září na *svátek Narození Panny Marie*. Celé odpoledne se opět veselilo a popíjelo.

Svátek Jména Panny Marie

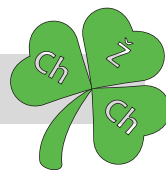
12. září byl připomínán **svátek Jména Panny Marie**. Na „*matičku*“ se světilo obilí k zimnímu setí. Dávalo se do hliněných „*trojáčků*“ neboli „*srostlíků*“, tedy tři k sobě připojených hrnečků. Do dvou se dávalo žito, do třetího pšenice, protože na zimu se sel jen tento dvojí druh. Ve Chválenicích a ve filiálním kostele Všem svatých v Nezvěsticích se toho dne konala velká zpívaná mše, po které následovalo procesí za získání odpustků. Toto procesí bylo ve Chválenicích vedeno kolem farního kostela sv. Martina a v Nezvěsticích kolem filiálního kostela Všem Svatých. I kdyby se však toho dne do kostela nešlo, pouhé naplnění trojáčku obilím bylo u hospodářů a hospodynek považováno za dostatečné splnění povinnosti.

Příště si připomeneme několik podzimních a zimních tradic typických pro okolí Chválenic. **Jiří SANKOT**

OPĚT JSME UKLÍZELI OBEC

7. dubna 2018 proběhl již třetí ročník akce „*Uklíďme Chválenice*“, kterým se naše obec od roku 2016 zapojuje do celosvětového jarního úklidu. Úklid proběhl tradičně také v Želčanech a Chouzovech. **(js)**

OKÉNKO DO ŽELČAN NA KONCI STŘEDOVĚKU

V červnu 1884 byl při malé úpravě želčanského dvora č. p. 25 objeven bohatý a významný poklad čítající více než dva tisíce stříbrných denárů a záušnice, vše z 11. století. Vzácně zachovalé mince v hliněném džbánu byly nalezeny pod plochým břidlicovým kamenem. Poklad nejspíš ukryl kupec z ciziny, snad z jihu Evropy.

Výřez veduty od Jana Antonína Venuta nám umožňuje představit si podobu Želčan na konci středověku – jednoduché dřevěné stavby, které často podléhaly ohni, pole, louky a pastviny. Jen komíny byly tehdy znamením luxusu a na běžných usedlostech se s nimi nesetkáme.

VE STÁTNÍM OKRESNÍM ARCHIVU V ROKYCANECH SE NACHÁZÍ NĚKOLIK ROKYCANSKÝCH MĚSTSKÝCH KNIH ZE 16. STOLETÍ, KTERÉ NÁM NOVĚ DÁVAJÍ MOŽNOST NAHLÉDNOUT DO ŽIVOTA V ŽELČANECH V DOBĚ PŘED TŘICETILETOU VÁLKOU. JDE O ZCELA VÝJIMEČNOU PŘÍLEŽITOST.

Netradiční svědectví o vsi a jejím okolí

Želčany bývají vsí poddanou nejprve rokycanského proboštví a později přímo městu Rokycany. Vedle Želčan máme v knihách možnost okrajově nahlédnout i do života v okolních vsích, které ležely na sousedních panstvích – Chválenic, Chouzov, Střížovic, Vlčtejn, Chlumánek, Nezvěstic a mnoha dalších. Želčanští hospodáři se s tamními obyvateli dostávali do sporů kvůli nezaplaceným dluhům, ale i kvůli zabírání polí, luk a pastvin. Takový spor existoval například mezi Želčanskými a Nezvěstickými. Žádná jiná ves v okolí nemá k dispozici tak vzdálené svědectví o životě tamních obyvatel jako právě Želčany.

Ves plná německých osadníků

Do Želčan se v 16. století stěhovali především němečtí sedláci. Usazovali se zde rolníci z Horní Falce, ale také ze vzdáleného Savojska. Proto se Želčany v průběhu

16. století svou národností skladbou obyvatelstva výrazně lišily od okolních vsí. Poznáme to mimo jiné ze jmen hospodářů. V sousedních Chválenicích v této době hospodařili lidé s českými jmény – například Václav Kabelka, Jakub Krčmář, Vondřej Kovář, Jiřík Kule, David Mi-

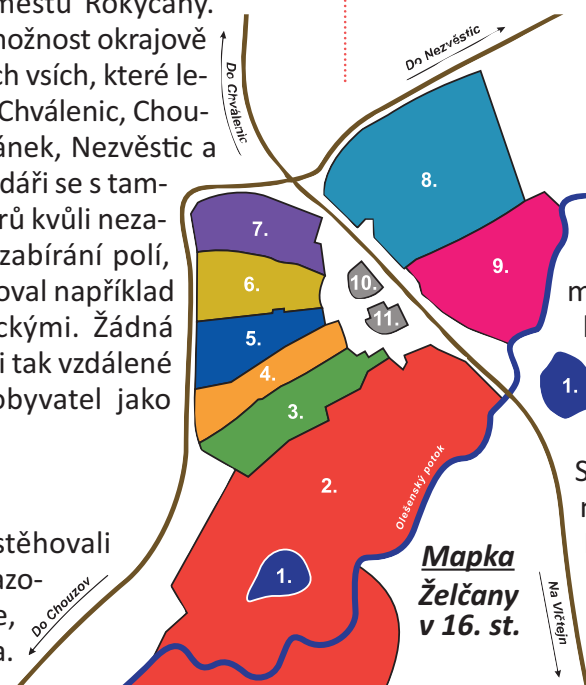
chálek, Jan a Václav Poduškoví, Michal Řapkovský, Jakub Turek nebo Šebesta Žydek. V okolních vsích bychom našli také Vavřince Čadíka a Víta Pečínku (Blovice), Martina Šilhavého (Nebílovský Borek), Josefa Kováře (Hradiště), Jana Medového (Chlum), Jakuba Dlahého (Chlumánky), Ambrože Víchu (Komorno), Macha Sadíka (Libákovice), Pavla Koleno (Lipnice), Václava Kabelu (Nebílovy), Kubička (Nezbavětice), Šebestu Křivonosku, Bártu Lepiče a Jana Pracnu (Nezvěstice), Jana Kováře Čulíka (Poříčí), Bláhu

Půtu a Bláhu Strnada (Střížovice), Vaňka Hruškovíc (Štáhlavice), Jíru Auterskýho a Jiřího Holubecze (Štáhlavice), Mikuláše Kadlece (Štěnovice), Havla Kmoška a Vávru Žaluda (Tymákov) nebo například Valentu Krčmáře (Vlčtejn).

Naopak v Želčanech převažovala německá jména a přízviska. Je pravda, že bychom tu u hospodářů také našli několik česky znějících jmen – Štěpána, Matěje a Blažeje Raksíkovy, Jana, Tůmu a Jíru Škalovy, žil zde Jan Suda a Staněk Ujec. Většina hospodářů však měla jména německá – Andres, Erhart, Hans nebo Hons, Keruše čili Gertruda, Leonhard nebo Linhart, Paul, Wolff nebo Welffl. Také přízviska ukazovala na cizí původ hospodářů – Bayrl, Dapert, Dayslar, Edelmann, Frank, Hausknecht, Helepront, Hillar, Hylprt, Hyrcinger, Kebtr, Keller, Khytl, Kornpaur, Lands-

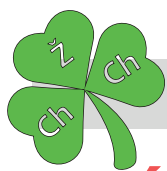
haut, Laurper, Merl, Naypaur, Naysar, Pilmon, Pojer, Rubenhans a Šemer. I v dalších vsích v okolí – především v blízkých Chouzovech – je

Pokračování na straně 21

VYSVĚTLIVKY: 1. rybníčky, 2. dvůr Škalovský s mlýncem, 3. dvůr Matouše Khytla, 4. poustka (spáleniště) Landshautovská, 5. dvůr Šemerovský, 6. dvůr Raksíkovský, 7. dvůr Sudovský, 8. dvůr Landshautovský (Andresovský), 9. dvůr Jana Keberta, 10. kovárna, 11. pastuška

haut, Laurper, Merl, Naypaur, Naysar, Pilmon, Pojer, Rubenhans a Šemer. I v dalších vsích v okolí – především v blízkých Chouzovech – je

OKÉNKO DO ŽELČAN NA KONCI STŘEDOVĚKU

Pokračování ze strany 20: možné vystopovat německá jména, nikoliv však v takovém rozsahu.

Změny po třicetileté válce

Teprve v průběhu 30-leté války opouštěli původní obyvatelé své statky v Želčanech. Kvůli plenění vojáků odcházeli a do vsi přicházeli na vypálené dvory noví osadníci. Zpočátku opět Němci, později je ale nahradili Češi. O těch nám pak přináší zprávy tradiční prameny – *Berní rula*, urbáře a pozemkové knihy. Upomínkou na dávné obyvatele Želčan je dnes pouze pojmenování po chalupě ve statku č. p. 2 *U Andresů*. Jde o upomínku na Andrese Hylprta, který na statku hospodařil od roku 1599 a na Andrese Bayrla, který zde hospodařil s manželkou Markytou od roku 1605.

Výjimečnost škalovského statku

Jediný dvůr, na němž dodnes hospodaří rodina stejného jména jako v 16. století, je statek č. p. 11, zvaný „škalovský“. Ke dvoru patřily v 16. století vedle statku, polí a luk také mlýnec, část potoka a rybníčky. Ve druhé polovině 16. století tu hospodařil Jan Škala. Dlouhou dobu byl ve vsi rychtářem. Každý rychtář měl dva pomocníky, tzv. *konšele*, s jejichž pomocí vykonával právo dotýkající se želčanských obyvatel. Rychtář měl například právo obstavovat obyvatelstvo v Želčanech i okolních vsích pro dluhy, zatýkat provinilce a vsazovat je do obecní šatlavy. Jan Škala byl pravděpodobně velmi prchlivý, a tak se čas od času i on sám ocitl v šatlavě. V roce 1577 mu dokonce kdosi zapálil statek, takže Jan Škala musel žádat převora dominikánského kláštera v Plzni, aby mu prodal na novou stavbu dříví z lesů ve Střížovicích.

Přestože přízvisko „Škala“ je nepochybně českého původu, v rodině se nevyhýbali německým jménům. Jeden z Janových potomků se například jmenoval Linhart Škala. Samotný Jan Škala vedl celou řadu sporů, z nichž každý by vydal na samostatný článek.

Z událostí na škalovském statku

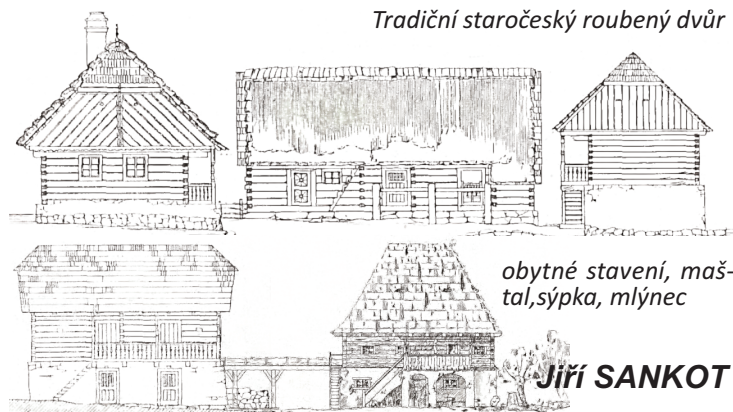
Budeme se věnovat dvěma událostem, které na škalovském statku proběhly krátce po Janově smrti. Vdova po Janu Škalovi, Marjána, se podruhé vdala, a to za Jiříka Merla. V roce 1591 se pod rouškou noci do škalovského dvora vloupal jistý Kašpar ze sousedních Chouzov. Z pokoje nad maštalemi ukradl hovězí kůži, zároveň odnesl ložní povlečení a ztratilo se i několik kusů dobytka. Přesto se před rokycanskou městskou radou jako obžalovaný ocitl sám Jiřík Merl. Kašpar jej totiž zažaloval pro ublížení na zdraví. Žádný zástupce žalující strany se však do Roky-

can na radnici k jednání nedostavil. Soudní posel zvaný *komorník* byl proto pověřen, aby třikrát do stran poškozeného – *půhon* – vyvolal. Volání mělo svá pravidla a v tomto případě znělo následovně: „*Kašpar z Chouzov, stojí-li k svému právu, ohlas se !!! Stojí-li prvé, druhé, ohlas se!!! Stojí-li prvé, druhé, třetí, ohlas se !!!*“ Reakce na volání nepřišla.

Navíc se z výslechu svědků žalovaného – *pohnaného* – ukázalo, že Kašpar si své zranění přivodil sám svou agresivitou. V okamžiku, kdy si Jiřík Merl přivedl do Chouzov želčanského rychtáře, aby mu pomohl získat ukradené věci zpět, choval se Kašpar vztekle. Vrhla se na všechny příchozí a ohrožoval je bitím. Želčanský rychtář se jej proto rozhodl zatknout a odvést do šatlavy. Kašpar se však vzepřel a začal se s rychtářem přetahovat o jeho oštěp. Byl v takové kuráži, že se všichni přítomní začali obávat o rych-

tářův život. Proto byl Jiřík Merl osvobozen a chouzovský Kašpar se musel vyrovnat s pocitem křivdy. V roce 1596 stála na rokycanské radnici v roli žalobce Marjána Škalová, vdova po Janu Škalovi a manželka Jiříka Merla. Obvinila svou děvečku Barboru, že ji okradla a utekla ze služby. Děvečka se skutečně na počátku toho roku s hospodyní dohodla, že bude na statku sloužit až do sv. Martina a za svou práci dostane za 2 kopy grošů 12 loktů plátna, závoj a nové botky. Po čtvrt roce však ze služby zběhla a odnesla si při tom povlášku z polštáře, 6 loktů plátna, kaftan, závoj, loktuši a černý plátěný fírtuch. Při slyšení před rokycanským rychtářem vyšlo najevo, že Marjána se k děvečce nechovala pěkně a obviňovala ji z poměru s hospodářem Jiříkem Merlem. Když Barbora chtěla ze služby odejít, odmítala jí hospodyně zaplatit. Děvečka před rokycanským rychtářem složila 6 loktů plátna a rukávce a dušovala se, že nic jiného Marjáně na statku nesebrala. Soud nakonec rozhodl, že Barbora byla v právu, a že jí má Marjána ponechat 4 lokty plátna a kaftan a k tomu připlatit 30 grošů míšenských.

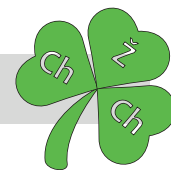
Podobu želčanského rychtáře Jana Škaly neznáme. Vzhled rychtářů z našeho kraje nám může přiblížit autoportrét rychtáře z nedalekých Vodokrt Václava Jana Maška. Ten žil ale až o dvě století později.

Tradiční staročeský roubený dvůr

obytné stavení, maštale, sýpka, mlýnec

Jiří SANKOT

PŘÍBĚH CHVÁLENICKÉ RODINY ŠKARDOVÝCH

„DÁVÁME VÁM 48 HODIN NA OPUŠTĚNÍ CHVÁLENIC. SBALTE SI NEJNUTNĚJŠÍ VĚCI A UŽ VÁS TU NECHCEME VIDĚT...“ S TĚMITO SLOVY NAVŠTÍVILA 7. KVĚTNA 1945 SKUPINA OBČANŮ SOUSEDA ANTONA ŠKARDU V JEHO DOMKU Č. P. 97, ÚPLNĚ POSLEDNÍM NA SEVERNÍM OKRAJI CHVÁLENIC.

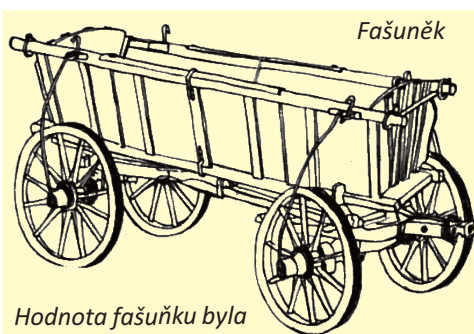
Odchod na prahu svobody

Domek se stejným popisným číslem stojí dodnes podlesem při borecké silnici. Na hlavní silnici tehdy hučely motory americké vojenské techniky a nadšení obyvatel neznalo mezí. Po šesti letech se dočkali svobody. Pro rodinu Škardových tu ale již nebylo místo. Do dramatického finále tehdy dospěl příběh rodiny, která ve vsi zapustila kořeny v 1. polovině 19. století.

Martin Škarda kupuje „jandovský“ statek

Osudy Škardových se s Chválenicemi propojily 16. října 1827, kdy si dosavadní šenkýř ze Skvrňan Martin Škarda ve Chválenicích koupil statek č. p. 17, zvaný tehdy „jandovský“. S manželkou Marií jej koupil za 1800 zlatých. Usedlost najdeme ve Chválenicích dodnes, a proto nebude na škodu blíže si ji popsat. Díky chválenické pozemkové knize uložené ve *Státním oblastním archivu v Praze* na Chodovci totiž víme, kolik bylo na statku větších hospodářských zvířat a jaké měl hospodář ke své práci vybavení. U všeho inventáře navíc známe hodnotu platnou pro rok 1788, uváděnou v rýnských zlatých a krejcarech. Jeden zlatý měl při tom 60 krejcarů.

Na statku byli 2 koně (32 zl.), 1 hříbě (12 zl.), 2 tažní voli (24 zl.), 1 kráva (8 zl.), 1 jalovice (7 zl.), 2 vozy (20 zl.), 1 korba (12 kr.), 2 pluhy (1 zl. 48 kr.), 1 brána (21 kr.), 1 velký řetěz (54 kr.), 2 malé řetězy (18 kr.), 2 chomouty 2 zl. 3 kr.), 2 travní kosy (24 kr.), 3 srpy (21 kr.), 2 hnojní vidle (18 kr.), 1 podavky na seno (9 kr.), 1 motyka (8 kr.), 1 lopata (7 kr.) a 2 sekyry (24 kr.). Vedle toho se ob-

Hodnota fašunku byla pouhých 18 krejcarů.

První část

„Jandovský“ dvůr č. p. 17 s výminkem Martina Škardy č. p. 43 (nízký štít označený šipkou) v současnosti.

jevuje několik termínů, které potřebují vysvětlení – 1 fašuněk za 18 krejcarů, 1 hřebřiny za 21 krejcarů a 1 řezací stolice za 45 krejcarů. V případě *fašunku* by mělo jít o druh nákladního povozu a *hřebřiny* představují jesle na píci zavěšované nad žlab v maštali. Konečně zmíněná *řezací stolice* se používala na výrobu řezanky. Ta slouží ke krmení a stlaní pro dobytek. Při statku bylo pocho-

pitelně také drobné hospodářské zvířectvo. S tím souvisela povinnost odvádět vrchnosti ročně „v době vyspělého peří“ z každého housera tři podškoubky – nadrané peří. Ty dělaly v případě jednoho housera celkem 10 ½ lotu (168,9 g) čistého peří a 4 ½ lotu (72,4 g) prachového peří. Zároveň byla ke statku vázána povinnost odvádět vrchnosti dvakrát ročně, na sv. Jiří a sv. Havla 1 zlatý 45 krejcarů.

Předci z Radobyčic a ze Skvrňan

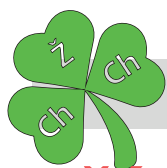
Martin Škarda (1798–1876) se narodil 11. listopadu 1798 ve Skvrňanech č. p. 32. Jeho předkové žili během 17. století v Radobyčicích. Teprve pradědeček Ondřej Škarda se kolem roku 1700 přestěhoval do Skvrňan a stal se zde sedlákem. Počátkem 19. století šlo již o rozvětvenou rodinu – vždyť jen Martinův otec Jiří Škarda (1750–1810) měl s manželkou Marií Annou, shodou okolností opět z Radobyčic, jedenáct dětí. Proto měli Škardovi ve Skvrňanech několik statků a také živností. Vedle šenku měli Škardovi v nájmu například obecní kovárnu.

Martin Škarda, šenkýř ve Skvrňanech č. p. 46, byl jedním z nejmladších dětí svých rodičů. Z jeho sourozenců stojí za zmínku především nejmladší bratr František, který se roku 1823 oženil ve Skvrňanech na statek č. p. 1 a stal se tak jedním z největších sedláků ve vsi. Co víc, 11. března 1828 se Františkovi narodil prvorozený syn Jakub, který Skvrňany o několik desetiletí později proslavil více než kdokoli před ním.

Martinův synovec JUDr. Jakub Škarda

Martinův synovec a Františkov syn Jakub Škarda (1828–1894) se totiž v průběhu 19. století stal jedním z nejvýznamnějších českých právníků a politiků. Po absolvování *právníkové fakulty Karlo-Ferdinandově univerzity v Praze* roku 1857 se rychle zařadil mezi známé pražské advokáty. Již od roku 1862 zase-

Pokračování na straně 23

PŘÍBĚH CHVÁLENICKÉ RODINY ŠKARDOVÝCH

Pokračování ze strany 22: dal v pražském obecním zastupitelstvu a opakovaně byl i městským radním. V roce 1865 byl zvolen do okresního zastupitelstva v Plzni. V roce 1860 vydal *Návod k úřadování pro obecní starosty*. O tři roky později přeložil do češtiny a následně vydal *soubor textů rakouských zákonů*. V letech 1864–1871 vydával také odborný časopis *Právník* a významně se podílel na vývoji české právní terminologie a také na ustavení profesního spolku *Právníká jednota*. Od roku 1861 zasedal ve *Sboru pro zbudování Národního divadla* a po jeho dostavění byl v letech 1879–1886 intendantem tohoto divadla. Měl podíl na založení *pražské městské spořitelny a pojišťovny*. Publikoval národopisné studie. Jeho prvotinou byl spis *Svatební obyčeje z okolí plzeňského*, vydaný roku 1860.

Od roku 1860 zasedal Jakub Škarda v českém zemském sněmu a od roku 1871 byl zemským sněmem delegován do Říšské rady ve Vídni. K rakouské vládní politice měl dlouhodobé výhrady. V srpnu 1868 patřil mezi 81 signatářů *státoprávní deklarace českých poslanců*, v níž česká politická reprezentace odmítla centralistické uspořádání *Předlitavska* a hájila české státní právo. Čeští poslanci tehdy na protest praktikovali *politiku pasivní rezistence*, kdy bojkotovali práci zemského sněmu. Se staročeskou politikou pasivní rezistence měl ale Jakub Škarda problém. Mnohokrát proto později přestupoval k mladočechům, aby se zase vracel ke staročechům. V letech 1890–1891 vedl krátce vlastní, *Škardovu stranu*.

Jakub Škarda zemřel v prosinci 1894 po dlouhé a těžké nemoci, která ho v poslední fázi upoutala na lůžko. Jeho synové Václav a Vladimír byli rovněž aktivní v politickém a veřejném životě. Zatímco JUDr. Václav Škarda byl významným poslancem a politikem mladočeské strany a blízkým spolupracovníkem Karla Kramáře, JUDr. Vladimír Škarda se realizoval v hospodářském životě. Byl prezidentem *a. s. Českomoravská – Kolben – Daněk*, k tomu předsedou *České průmyslové banky v Praze* a místopředsedou *a. s. Královodorská cementárna v Praze*.

Rodinný život Martina Škardy

V době, kdy se budoucí politik JUDr. Jakub Škarda ve Skvrňanech narodil, byl jeho strýc Martin Škarda již pět let ženatý. 28. července 1822 si v Plzni vzal za ženu osmnáctiletou Marii Krásnou (1803–1886), dceru chalupníka z Hradiště u Radobyčic. V letech 1823–1825 se manželům ve Skvrňanech narodila dcera Marie Magdalena a syn Tomáš Jan. Při podpisu kupní smlouvy na statek č. p. 17 ve Chválenicích již manželé očekávali narození třetího dítěte. Jejich syn Martin Škarda se narodil pouhé čtyři dny po podepsání smlouvy, 20. října 1827. Do roku 1843 se

manželům Martinovi a Marii Škardových ve Chválenicích narodilo ještě sedm dalších dětí – Matěj, Antonín, Barbora, František, Kateřina, Josef a Marie. Všem dětem byli kmotry při křtu chválenický učitel Matěj Breycha a jeho manželka Anna. Všechny děti také navštěvovaly chválenickou triviální školu, o čemž nám podávají svědectví katalogy docházky a prospěchu uložené ve *Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích*.

Politik JUDr. Martin Škarda (1827–1894)

20. prosince 1849, čtyři roky po narození jejich posledního dítěte, dcery Marie, převedli Martin a Marie Škardovi statek na svého nezletilého syna Matěje. V době, kdy převzal celou živnost se všemi stavěnými a pozemky, bylo chlapci 19 let. Rodiče se přestěhovali do nově vystavěného domku č. p. 43 a ponechali si 4 kousky pole. Matěj Škarda přikoupil roku 1879 ke svému dvoru „*poduškovský*“ statek č. p. 15, ale v témže roce zemřel. Od roku 1881 byl již majitelem gruntu jeho zeť František Brejcha.

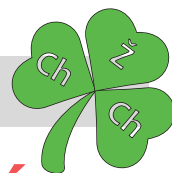
Hledání živobyť mimo Chválenice

Většina dětí Martina a Marie Škardových založila početné rodiny a odešla za živobyťm nejen mimo rodný statek, ale také mimo svou rodnou ves, Chválenice. V obci si však drželi domovské právo a v případě potřeby se sem vraceli. Pokud mluvíme v souvislosti s Chválenicemi o návratech příslušníků rodiny Škardových, pak jde především o dramatický osud potomků Antonína Škardy (1832–???), čtvrtého syna chválenického sedláka Martina Škardy. Antonín odešel na Orlik u Třemošné, kde se stal inspektorem v nově otevřených kaolinových dolech. Jeho děti se pak věnovaly hornickému povolání a žily ve velmi chudých podmínkách. Budeme se jim samostatně věnovat ve druhém pokračování tohoto příběhu. Nyní se ale vydáme po americké stopě a budeme sledovat osudy Antonínových

Syn Martina a Marie Škardových, Martin (1827–1914), se 1. července 1847 v Dolní Lukavici jako nezletilý oženil s Annou Hanzlíkovou, dcerou původně z Krasavce u Přeštice. V 60. letech odešli manželé s rodinou do USA. Anna zemřela roku 1880 v Chelsea ve státě Iowa a s řadou krajanů a příbuzných je pohřbena na tamním hřbitově sv. Josefa (náhrobek dole). Martin zemřel roku 1914 v Marion Township ve státě Missouri a je s několika potomky pohřben na Greenwood Cemetery v městečku Bolivar ve státě Missouri (náhrobek vlevo).

Pokračování na straně 24

PŘÍBĚH CHVÁLENICKÉ RODINY ŠKARDOVÝCH

Pokračování ze strany 23: dvou bratrů, Martina (1827–1914), Františka (1839–1866), a sestry Anny (1835–1908) provdané ve Chválenicích za Františka Podušku z č. p. 15.

Zakladatel národní osady a hřbitova v Arkansasu

Zmíněné tři děti chválenického sedláka Martina Škardy odešly se svými rodinami do USA v 60. letech 19. století. Ve stejné době do Ameriky z Chválenic odešly také rodiny Kvíderových a Červených. Další rodiny opouštěly okolní vsi a městečka. Zatímco František Škarda zemřel brzy po příjezdu v Marylandu, potomci Martina Škardy a jeho sestry Anny Poduškové žijí v Americe dodnes.

Brána Česko-slovanského národního hřbitova v Hazen. Chválenický rodák byl první prezidentem společnosti pro jeho zřízení.

Martin Škarda přišel roku 1868 s manželkou Annou a dětmi do New Yorku. Manželku Annu pochoval roku 1880 v Chelsea ve státě Iowa, kde také provdal svou dceru Marii za krajana Jana Běhouňka. Se třemi syny se poté přestěhoval do Arkansasu. Zde se stal společně s Janem Kocourkem, rodákem z Mirotic u Písku, Václavem Švantnerem z Bolevce a několika dalšími krajany tvůrcem české osady při nedávno založeném městečku Hazen. Městečko vzniklo teprve roku 1884 a dostalo jméno podle svého zakladatele Dr. Williama Cogswella Hazena, rodáka z Charlottesville ve Virginii. Martin Škarda si v Hazen založil farmu o 840 akrech, která se vzápětí stala vyhledávaným

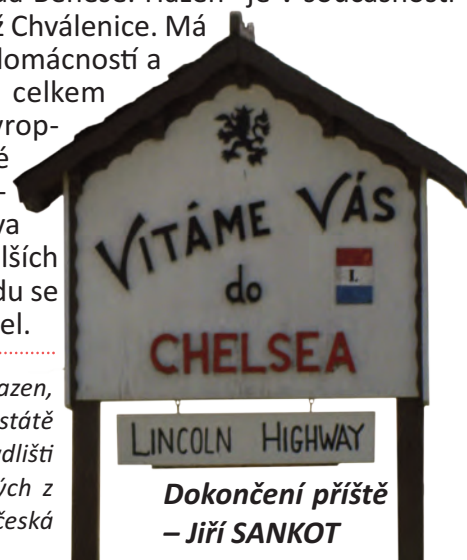
Marie Běhouňková-Škardová (1854–1912) přicestovala s rodiči z Chválenic do Ameriky jako čtrnáctiletá.

centrem českého kulturního života v celém kraji. V roce 1895 stál Martin Škarda spolu s dalšími přáteli v Hazen u zrodu Česko-slovanského národního hřbitova. Pro tento účel byla zřízena společnost the Czech National Cemetery Association, jejímž prvním prezidentem se Martin Škarda stal.

Chválenický rodák zemřel v roce 1914 v Marion Township ve státě Missouri, přičemž jeho statek v Hazen zdědil jeho syn Martin Škarda (1852–1926). Další synové otce následovali do státu Missouri. V Hazen je dnes po chválenickém rodákovi pojmenováno letiště.

Roku 1904 žilo v Hazen šest krajanských rodin a v okolí městečka se usadilo dalších šest desítek českých rodin. Mezi prvními českými osadníky byli pochopitelně také Poduškovci z Chválenic nebo rodina Benishových, příbuzní prezidenta dr. Edvarda Beneše. Hazen je v současnosti o něco málo větší než Chválenice. Má 1637 obyvatel, 658 domácností a 461 rodin. Žije zde celkem 80,57 % obyvatel evropského původu, které doplňuje 18,45 % černošského obyvatelstva a 0,98 % obyvatel dalších ras. K českému původu se dnes hlásí 2% obyvatel.

Na rozdíl od městečka Hazen, ve městě Chelsea ve státě Iowa, předchozím bydlišti Škardových a Poduškových z Chválenic, je dodnes česká tradice viditelná.

PAMÁTNÁ HRUŠKA MÁ NOVÉ OZNAČENÍ

Rodina Vimrova instalovala v neděli 21. dubna 2018 k památné Niklojc hrušce v polích nad Chouzovy oficiální označení "Památný strom", ke kterému zhotovili také velice pěknou přírodní stříšku. Připomínáme, že hrušň patří rodině od počátku 19. století, kdy tzv. Niklojc statek v Chouzovech koupil Václav Hajšman, předek dnešní rodiny Vimrových. Strom je vyznačen již na mapách z 1. poloviny 19. století jako významný orientační bod v krajině.

O nejnovějších osudech Niklojc hrušky vás ve Chválenickém trojlístku pravidelně informujeme. 5. října 2016 byla vyhlášena památným stromem a koncem roku 2017 byla poprvé zmíněna v populárně naučné publikaci.

Jiří SANKOT

Jasánek

Stránka pro kluky a holky z Chválenic, Želčan a Chouzov

Autor loga: Zbyněk Boehm, autorka přílohy: Kateřina Benešová

Ahoj děti, prázdniny jsou za rohem, začala doba školních výletů a určitě se těšíte na poslední týden „ulejvánička“ ve škole, kdy už jsou známky napsané, nic se neučí, nezkouší, učebnice odevzdané a paní učitelka je příjemně naladěná vidinou blížícího se volna. Máte už s rodiči vymyšlený prázdninový program? Pokud ještě tak úplně ne, mám pro vás několik tipů jak si volné dni zpestřit.

Výlet do Zeměráje

Přírodního archeoparku, kde se projdete celým raným středověkem, procházet můžete i naboso po přírodní stezce, potkáte obrovské žulové balvany, které skrývají indicie do zábavného hlavolamu, dřevěné bludiště, archeologické a paleontologické naleziště, nebo pradávnou vesničku i s jejími obyvateli. Přesto, že v Zeměráji je i hospůdka, doporučuji, abyste si pro váš výlet s rodiči vybrali pěkný sluníčkový den, a mohli jej strávit na čerstvém vzduchu s nádhernými výhledy do krajiny. Z Chválenic se do Zeměráje stihnete vydat i na jednodenní výlet s tím, že cestou můžete ještě navštívit nedalekou kovárnu a Budařovu roubenku, nebo zámek Orlík. Když budete mít štěstí, podaří se vám trochu levněji koupit vstupenky na některém ze slevových portálů.

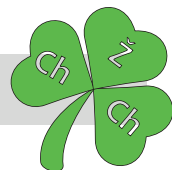
A rada na konec, vezměte si velkou svačinu, nebo naplánujte oběd v některé restauraci v blízkém okolí, nám v místní hospůdce moc nechutnalo,

ale možná, že se od minulého léta polepšili. Zážitkový park Zeměráj najdete na Písecku, 11 km od Milevska, v obci Kovářov (69 km od Chválenic).

Pro předškoláky jsem našla knížku od mé oblíbené spisovatelky, která krásně a humorně píše knížky ze života dospěláků a zvířat. Teď píše i pro děti. Panáček Fanfrlínek bydlí v krabici s opičkou, medvídkem a stavebnicí. Jméno Fanfrlínek dostal proto, že je do všeho hrr a frr jako nějaké fanfárum. Pro ty starší, kteří stejně jako já rádi cestují po hradech a zámcích, rádi se bojí a čtou pohádky, tu mám tenhle tip: Celkem 14 příběhů inspirovaných českými, francouzskými, norskými, litevskými, kazašskými i jinými pohádkami nabízí dobrodružné, napínavé a poutavé vyprávění o zakletých princích, větrných královstvích, kouzelných písťalkách, devíthlavých obludách, ale také o nejkrásnějším místě na světě. Kniha je s působivými ilustracemi Lucie Dvořákové, které získaly ocenění v mezinárodní ilustrátorské soutěži.

Co si přečíst o prázdninách?

Pokud je děti mezi vámi někdo, kdo si o prázdninách nejen rád přečte hezkou knížku, ale chce si zkusit být spisovatelem, tak hned popadněte tužku, papír, nebo sedněte k PC a začněte vymýšlet svůj vlastní příběh do soutěže. Téma vám jistě bude blízké, hodně z vás chodí do hasičů a i ty co si hasičský um zatím nevyzkoušely, můžou vymyslet svou básničku a být v ní hlavním hrdinou, fantazii se meze nekladou. Veršovánky posílejte sem - kacababernova@seznam.cz, já je spolu s přihláškou odešlu do soutěže.

Téma: báseň na téma „*Hasiči – 100 let nás zachraňují*“

Věk: neomezeno, děti z MŠ, ZŠ, SŠ, dospělí (speciální kategorie profesionální a dobrovolní hasiči, akci tiž pořádá MV-GŘ HZS ČR.)

Rozsah: neomezeno

Uzávěrka: 31. července 2018

Literární soutěž pro vás

Co si uvařit o prázdninách

Nepečený dort z piškotů

- 2 zakysané smetany
- 1 smetanový jogurt
- 1 vanilkový cukr
- 6 lžic cukru moučka
- 1 lžice kakaa
- 2 balíčky dětských piškotů

Smetanu a jogurt promícháme s oběma cukry, 1/3 oddělíme a přimícháme do ní kakao.

Na dno formy položíme vrstvu piškotů a ty pokryjeme 1/2 světlé směsi. Vrstvu uhladíme a naskládáme další piškoty. Ty pokryjeme kakaovou směsí a zakryjeme piškoty. Navrch dáme druhou polovinu světlé směsi.

Co si můžete zahrát o prázdninách

Honzo, vstávej

Hráči si zvolí vedoucího hry, ten stojí ve větší vzdálenosti naproti ostatním hráčům a volá na ně:

„Honzo, vstávej!“

a oni odpovídají:

„Kolik je hodin?“

Vedoucí hry si vybere některé z formulí a přidá číslo, tedy o kolik kroků se mají přiblížit:

čapí – rukama se předvádí klapání zobáku a nohy se zvedají vysoko,

žabí – skoky v dřepu,

slepičí – chodidlo se dá těsně před druhé,

mravenčí – malinké krůčky,

sloní – co největší kroky,

babička pletla – utíká se vpřed a babička párula – utíká se vzad.

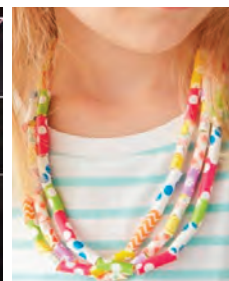

Vyhrává ten, kdo se jako první dotkne Honzy, ten také přebírá jeho roli.

Co si můžete o prázdninách vyrobit

Brčkový náhrdelník

Brčka se dají využít nejen k pití limonády, ale dá se z nich vytvořit veselý letní náhrdelník nebo náramek. Ustříhnete si kousek provázku, delší na náhrdelník kratší na náramek, na jednom konci udělejte uzlík. Brčka různých barev a vzorů nastříhejte na kousky dlouhé 1-3 centimetry, můžete kombinovat i různé délky, korálky budou veselejší. Začněte navlékat, střidejte barvičky, jak vás napadne, nebo naopak střidejte, tak, aby vznikl zajímavý vzor. Jakmile navléknete skoro celou délku provázku, svažte konce k sobě a je hotovo.

Vtip

Víte, kdo měl v Čechách první mobilní telefon?
Mach a Šebestová.

Hádanka

Dvě trkadla,
dvě divadla,
vpředu chroustadlo,
vzadu mávadlo,
dole čtyři utíkadla,
na nich čtyři kopytadla.

